AÑA 11

8

OKTOBER 1980

skol & komunidat

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA SIMAR

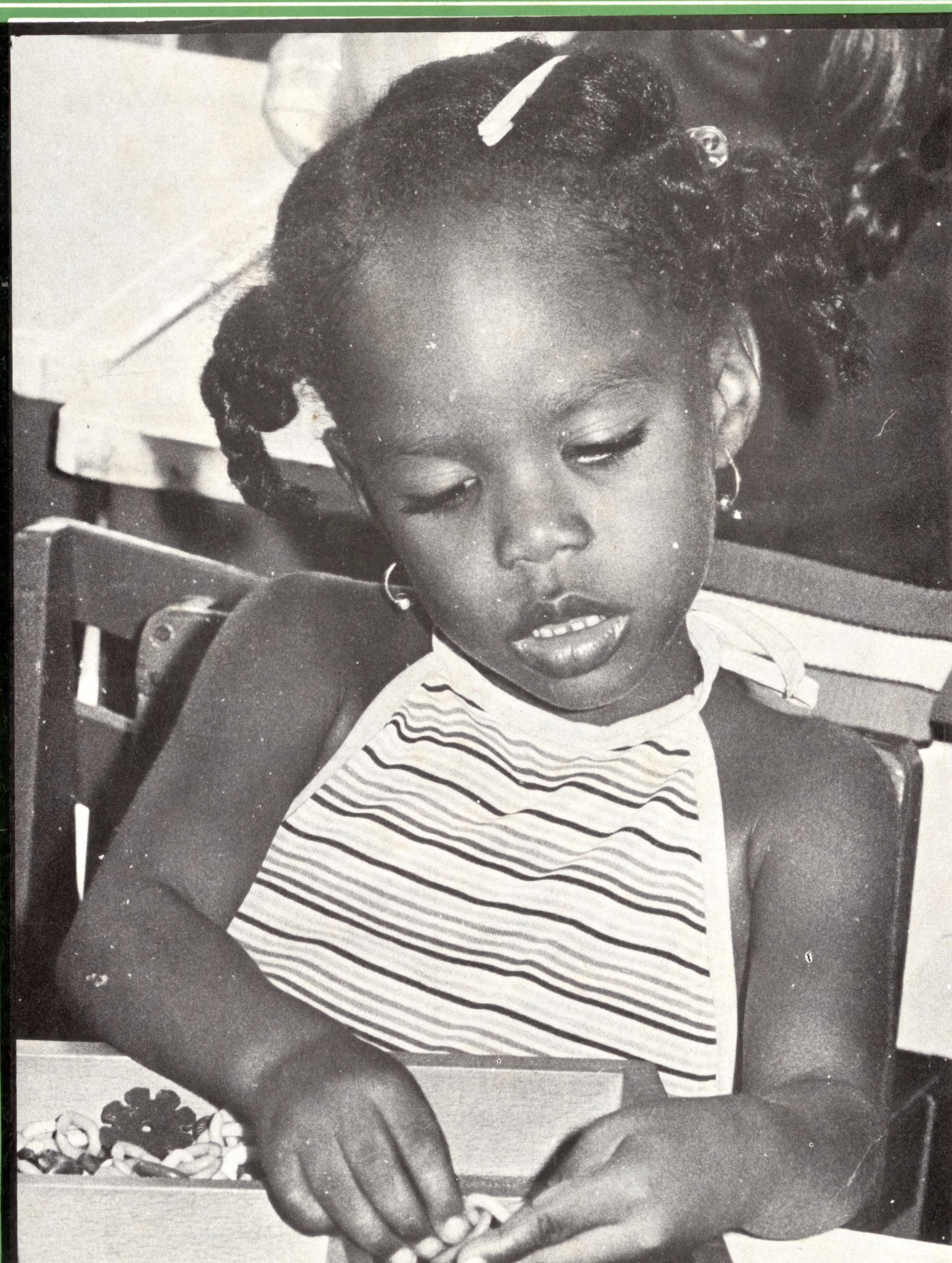

Foto:
Een onafhankelijk Aruba is gebaat bij een goed funktionerend onderwijssysteem

redaktie: j. j. coutinho, a. vrolijk, m. winklaar, w. richardson, v. wever, c. tromp, u. lim-a-po, r. oomen en h. oplaat - *redaktie-adres:* kantoor simar, sabana blanco 36 - *bank:* a.b.n., banknr. v. 31.47.886 - *layout en fotografie:* r. de graaff - *drukker:* v.a.d. - *abonnementen:* ned. antillen naf. 19,— per jaar, nederland naf. 19,— per jaar (zeepost), luchtpost naf. 32,— per jaar, overige landen naf. 20,— per jr. *simar, sindikato di maestronan di aruba,* sabana blanco 36, p.o.b. 582, oranjestad, tel. 24219 - *bestuur:* madonna stephens,

skol

aña 11 - no. 8 - oktober 1980

voorzitter, carla kelkboom, sekretaris, henk weustink, penningmeester, veronica paul, 2e sekretaris, mercedes van der hans-orman, 2e penningmeester. *sekretaresse kantoor:* mevr. f. alexander - *vergaderplaats:* sabana blanco 36, tel. 24219, simarleden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen - *banken:* banco barclays antiliano v-224-1, algemene bank nederland 31.47.886, *nieuwe leden:* kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, sabana blanco 36

Introdukshon di lenga krioyo komo lenga ofisial

Dia 17, 18, 19 i 20 di september ultimo, aki na Aruba, a ser tení e di tres konferensia di e Society for Caribbean Linguistics. Aunke ku algun biaha, durante e dianan di e konferensia, korantnan lokal a publika algun notisianan kortiko tokante e kongreso aki, nos ta kere ku e balor i nifikashon fundamental pa ku nos komunidat di loke a ser papia durante e kongreso aki no a sali na kla den e notisianan ya menshona. Di un banda nos por komprende esaki, komo ku en general e materia ku a wordu diskuti tabata masha kompliká i e terminologia ku a ser usa masha spesialisá. Ta pesei nos ta di opinion ku, pa yega na un informashon optimal di e pueblo, den kual su komunidat e konferensia a tuma luga, lo tabata miho pa e organisashon di e konferensia a tradusí diariamente e kontenido di loke a wordu diskutí e dianan ei den palabranan komprendibel, di manera ku prensa por hasi uso di esaki pa nan relato. Di otro banda nos tambe ta di opinion ku prensa més tin ku mustra su interes pa aktividatnan asina i ku e tin ku manda su hendenan mas kapasitá pa relata un konferensia manera esaki, ku ta di suma importansia pa nos pueblo. Komo ku nos no a mira ningun relato fundamental tokante e problemanan linguistiko ku ser diskuti den e dianan di september, nos tin ku puntra nos mes si Aruba tin falta di periodistanan kapasitá?

Teniendo kuenta ku loke ta warda nos riba tereno politiko i estatal, nos ta spera ku e prensa lokal lo no djis keda warda te ora e notisia yega ofisina, pero ku e lo tuma un poshon mas aktivo, di e manera ku e mes ta bai buska notisia tambe, pa asina en berdat nos por papia di un pueblo bon informa ku por partisipa riba tur nivel den e desishonnan ku ta wordu tuma den nos komunidat i no, manera nos por ripara awor, ku e pueblo ta wordu diktá kiko ta mihó p'e.

Den e artikulo aki nos kier a elabora un poko mas riba e kontenido di e konferensia di linguistanan i e relashon di loke a ser papia einan ku nos situashon linguistiko aki na Aruba.

Organisashon di e konferensia

Durante e 4 dianan di e konferensia kada mainta i atardi diferente linguistanan por a presenta i splika nan "paper" durante 20 minuut, sigí pa 15 minut di preguntanan foi di e publiko. Kada seshon tabata tin un otro presidente i nos mester menshona ku nan a tene kada paper di un manera hopi bon na e tempo stipula, di e manera ku ningun dia e seshonnan a wordu tardá. Tambe e mayoria di e papernan tabata disponibel adelantá, lokual a duna kada partisipante e oportunidat pa prepara su mas riba e diferente papernan.

Fuera di tur esaki, e aspekto di rekreashon pa e partisipantenan tampoko no a duna nada di keha i e komité di organisashon lokal por ta sigur ku tur e partisipantenan a bolbe kas ku un sentido hopi satisfecho mes (lokual e partisipantenan mes tambe a mustra masha kla durante e ultimo reunionnan). Pesei e redakshon di Skol i Komunidat kier a felisitá e komité lokal un biaha mas ku e organisashon perfekto di e konferensia.

Relashon ku e situashon linguistiko na Antias

For di basta tempo kaba aki na Aruba i na Antias en general, ta papiando di abolí e lengua hulandes i remplasé ku nos lengua krioyo papiamento. I durante e ultimo añanan nos por a mira diferente "ekspertonan" lanta i bai. Di e "ekspertonan" ku a keda ta dolo di kabes so nos a haña, voral ora nos "over-all" schoolmeester a presenta su mes komo linguista no. 1 . . .

Un kos e ultimo kongreso a demostra hopi kla: e problemanan ku ta involvi ora di papia di introdukshon di nos lenga krioyo komo lengu ofisial no ta permiti amateurismo mishi ku e problema aki! Ni sentimentonan i "orashonnan" ku ta mistifiká e meta i e uso di nos papiamento!

Tambe nos por a konstata den e konferensia aki ku ningun di e lenganan krioyo den e region caribense ta asina leu desaroyá manera nos papiamento. Asta ta asina ku den e otro paisnan nan tin ku bringa ainda pa nan por usa e lenga krioyo na radio of den korant. E echo aki ta pone nos situashon aki na Antias

& komunidat

sindikato di maestronan di aruba

bira mas tristo ainda: Nos, ku nos papiamento hopi leu desaroyá i tur kaminda papiá, te na e momento aki, no por a yega na un introdukshon uniforme di nos lenga krioyo komo lenga ofisial, pa motibonan falso i mistifiká. Pa nos haya mas klaridat den henter e problematika aki nos di Skol i Komunidat a papia ku un di e partisipantenan di Jamaica, dr. Hubert Devonish, ku tambe a presenta un paper na e konferensia kual a trata di e lantamento di un instituto caribense pa standarisá i desaroyá e lenganan krioyo den e region caribense. Pa miho komprenshon: ora nan papia di standarisashon di un lenga krioyo, nan kier men ku bo tin ku buska un vershon uniforme i tipiko di bo lenga krioyo, di e manera ku bo por duné e status di un lenga madura. E sigiente paso lo ta pa introdusié komo lenga ofisial.
Dr. Devonish a nase na Guyana i a studia ingles i linguismo na Inglatera, kaminda ela haya su Ph. D. Aktualmento e ta duna les na e University of the West-Indies di Jamaica. Su tarea ta linguismo i socio-linguismo.

Entrevista ku Dr. H. Devonish

Pa kuminsa nos a puntra señor Devonish su motibonan pa standardisá i entrodusi lenganan krioyo komo lenga ofisial, i ela splika nos ku su motibonan mas tanto ta basá riba un opinion politiko. Tur hende mester por partisipa riba tur nivel den e bida publiko di nos komunidat. Awor, si bo organisa diferente sektornan di bo komunidat ku un idioma di afó, indirektamente bo ta bisa tur hende ku no por usa e idioma di afó, ku nan no mag di partisipá den e komunidat riba un nivel riba kual nan tin derecho riba dje. Nan tin e derecho di partisipa riba tur nivel. Ku e uso di un idioma di afó bo ta krea un situashon di inekualidat, ku un elite mas i mas poderoso, komo ku nan, dor di ta kapas di domina e idioma di afo hopi mas mihó, tin un akseso mas fasil pa e informashon ku ta nesesario pa kompronde i kontrola un komunidat, ku otro palabra: e akseso p'e informashon, ku tin tur kos di hasi ku e poder politiko den bo komunidat, ta keda pa nan so.
Na su turno e elite aki ta usa e opstakulo di idioma komo un ekskuus pa bisa esnan ku no ta domina e idioma di afo, ku, "sorry pa nan", pero nan no por partisipa kompletamente den tur kos di nan komunidat pasobra nan no por domina e idioma di afo, e idioma ofisial. Den nos sistema di enseñansa nos por ripara esaki hopi bon. E elite ta bisa e mayoria di e pueblo: "Sorry, nos ta dispuesto di duna boso tur un edukashon mas avansá, pero komo ku boso no ta domina e idioma di afo (den nos kaso e idioma hulandes) sufisientemente, nos no por ofresé boso esaki.
E parti mas serio di e problema aki, segun sr. Devonish, ta ku e hendenan ku ta wordu perhudiká dor di e sistema aki, e viktimanan, nan mes te asta a yega na e punto, kaminda nan ta **akseptá** e echo ku nan no por drenta enseñansa mas avansá, komo ku nan no ta domina e lenga straño ofisial. E uniko kos ku nan ta bisa ta ku "basta mi yiunan por haya e enseñansa mas avansá", i te asta nan ta kuminsa obligá nan yiunan pa lebomai nan kultura i trata na papia e idioma di afo! E uniko manera pa haya un bon puesto den e komunidat.
Foi dj'e problemanan ya menshoná, asta bo por duda ku si un hende por papia e idioma di afo, si e ora ei e tambe ta komponde berdaderamente e idioma ei den tur su aspektonan i si e por usa e idioma ei pa su meta prinsipal: analisa i kambia e situashon den kual bo ta bibando, na un manera ku e situashon aki ta kuadra sufisientemente na bo demandanan i e demandanan di e pueblo en general. Nos tin ku agregá tambe, ku e eksigensia di e uso ofisial di bo lenga krioyo riba tur nivel, ta solamente ún di e hopi kondishonnan pa pueblo por partisipa optimalmente den tur aspekto di komunidat. Sinembargo e ta un kondishon masha importante.

Koperashon i solidaridat

Awor e motibonan pa establese un instituto pa standardisa e lenganan krioyo den henter e region karibense ta hopi relashona ku loke nos a kaba di diskutí. E ta depende mas tanto di bo punto di bista: Bo kier sigi importa un kultura ku no ta di bo of bo kier fortifiká bo mesun kultura i introdusi bo mesun idioma komo idioma ofisial? Si bo ta skohe pa e ultimo punto di bista, lo ta mas logiko ku bo ta bai orientabo prinsipalmente riba bo mesun region, den nos kaso e region caribense, komo ku hopi di bo problemanan ta problemanan tipiko pa henter nos region, i esei no ta konta solamente pa problemanan linguistiko, pero tambe ta konta pa problemanan sosial, ekonomiko i politiko. Tog nos por ripara ku entre e diferente islanan den e region caribense tin hopi rivalidat i konflikto ku ta resultado di oportunismo i frustrashon. Ta bira tempo pa nos realisa ku nos tur tin e mesun historia i ku nos no tin ku hancha e "abismo" ku nos kolonisadornan a krea entre nos!
Un di e maneranan pa sera e "abismo" aki un poko, ta pa standardisa e lenganan krioyo den nos region na un moda ku e ta posibilita tur parti di karibe pa komuniká ku otro na un manera mas fasil ku ta posibel.

Fonologia versus etimologia

Kiermen ku esaki mester tin su konsekuensianan pa e manera na kual bo kier skirbi bo idioma, bo ortografia. Segun dr. Devonish ta berdaderamente ridikulo pa bo obliga bo pueblo pa skirbi bo idioma na un manera etimologiko pasobra e uniko kos ku bo kier bo pueblo hasi e ora ei ta pa korda foi unda e lenga a bin, i ni esei tur biaha ta korekto.
Loke ta hopi mas importante ta ku e pueblo mester sa kon pa usa su idioma na un manera kreativo den komunikashon i ekspreshon. Esaki tambe ta nifika ku e uso di e idioma krioyo mester tuma luga na un manera fleksibel, kaminda nos mester tolera variashonnan. Tog bo tin ku ta alerta pa bo no kai den ekstremidatnan si bo usa e ortografia fonologiko. Por ehempel ora un sierto palabra ku e mesun nifikashon ta wordu pronunsiá kompletamente diferente den e mesun idioma riba un otro isla of te asta riba e mesun isla. Ora bo skirbié na e manera fonologiko por sosode ku ora otro hende, for di un otro lugá lesa esei, nan no sa ki e kiermen. E problema aki ta enfatisá un biaha mas e nesesidat pa standardisa bo ortografia, di moda ku bo tin ku analisá kiko ta e pronunsiashon mas usá i a base di esei bo ta saka bo ortografia fonologiko i standardisé.
Awor si ta e kaso, manera aki na Antias, ku e politikonan no por yega na un akuerdo pa standardisá nan idioma, e ora ei e pueblo mes tin ku praktika e ortografia ku ta na nan interes, e ortografia fonologiko, te ora ku nan a mustra e politikonan ku ta nan ortografia t'esun ku ta konta. Pueblo mes tin ku tuma kontakto ku e pueblo di e otro islanan pa nan mes di e forma ei yega na standardisá nan lenga krioyo, den kual toleransia mester hunga un papel importante.

Gramatika i siñamento di un idioma di afo pa estudionan na eksterior

Varios biaha aki na Aruba bo por tende komo argumento kontra introdukshon di e lenga krioyo den henter bo sistema di enseñansa, ku e ora ei bo ta perhudiká e studiantenan ku tin ku studia den eksterior, komo ku e gramatika di e idioma krioyo no ta sufisiente desaroyá pa permiti nan siña un otro idioma na un manera bon. Ora nos a puntra dr. Devonish pa su opinion su promé reakshon tabata "Foolishness, foolishness". Dikon? Pa e simpel motibo ku lo tabata ideal si bo no tabata tin un gramatika "at all" ora bo kier siña un otro idioma, komo e orei bo no tin bo mesun gramatika pa bruhabo ku e gramatika straño. I foi di esaki, awendia e métodonan pa siña un otro idioma a kambia mucho. Awendia e tensensia ta ku bo tin ku siña un idioma dor di usé i no dor di siña reglanan foi kabes.
Relashoná ku esaki tambe ta importante pa bo sa pakiko bo kier siña un otro idioma. Bo kier siñé pa bo bai studia na Merka of Europa, of bo kier siñé pa bo bai studia den bo mesun region? Den e ultimo kaso: Si nos ta papia di e idioma ingles, bo kier nan siña oxford-english of no ta mas fasil pa bo siña caribean-english komo ku esaki ta wordu usa mas tanto den nos region (i te asta na Aruba). Hopi biaha nos ta lubida ku den nos region tambe tin institutonan di enseñansa bon kalifika i di nivelnan halto!

Minoridat linguistika

Por ultimo nos a kombersa ku dr. Devonish tokante e problema ora ku tin un minoridat bastante grandi den bo komunidat ku ta papia un otro lenga. Nos mester enfatisá ku pa un minoridat basta grandi, ku ta usa un otro idioma, manera esun na Aruba ku ta papia ingles krioyo, nos tin ku hasi tur esfuerso pa posibilita nan tambe di por siña por lo menos den nan propio idioma, basando nos mes riba e mesun prinsipio di partisipashon i igualdat ya menshoná.
Pa hasi esaki tin hopi manera. Un kondishon importante ta pa nos bai pensa riba un eskala mas chikito ku nos ta hasiendo awor. Pa kuminsa nos por hasi uso di e akontesimentonan riba e tereno di enseñansa na ingles krioyo i despues, ora di imprimí bukinan na e idioma ei, nos por hasi uso di imprentanan chikito i tog hopi avansá. E imprentanan aki mester ta den man di komunidat ya ku e ora ei e preisnan lo keda mas abou ku ta posibel. Ku tur e kosnan aki no ta fantasma, nos por a mira durante e konferensia di linguistanan kaminda nos por a tende varios linguistanan duna un relato di proyektonan na unda nan tambe a hasi uso di imprentanan barata i chikito pa traha buki di skol den lenga krioyo.
Un señora a mustra nos algun buki ku nan a traha den un komunidat na Surinam. E gastonan a sali mas o menos 40 sen pa buki i e kalidat a duna nos berguensa kompará ku e mayoria di e bukinan ku nos mes tin ku usa den nos skolnan "bon ekipa"...

E responsabilidat pa e artikulonan den Skol i Komunidat

For di nos mesa di redakshon

Den e ultimo lunanan varios biaha Skol i Komunidat a aparesé den publisidat. Kada bes nos ta mira ku korantnan ta tuma un of otro artikulo over di nos. Nos no tin nada kontra esaki basta ku e kontenido di e artikulonan en kuestion no ta wordu trosí.

Sinembargo nos a ripará ku varios biaha artikulonan ku ta sali den Skol i Komunidat ta wordu heskuif den e sapato di e direktiva di Simar. Ta berdat ku Skol i Komunidat ta e revista di e Sindikato di Maestronan di Aruba i tambe ta asina ku nos artikulonan ta wordu sostené pa e direktiva. Nos ta tratando di desempeñá e papel ku ya pa 11 aña kaba nos a duna nos mes ku pleno apoyo di nos sindikato, esta: trata na divulgá kosnan ku ta pasa den nos KOMUNIDAT i ku normalmente bo no ta tende di dje den prensa komun i naturalmente tambe publiká problemanan relashona ku SKOL.

Ta den e sentido aki nos mester lesa e nomber Skol i Komunidat. Nos ta trata di ta un revista kritiko i alaves di kumpli ku e tarea di vosero di Simar.

Tin biaha un aspekto di nos nomber ta prevalesé mas ku otro den nos revista pero generalmente kada aspekto ta wordu sufisientemente reflehá den kada numero. Nos ta sali for di e punto di bista ku e nesesidat di un revista asina ta wordu mirá tambe dor di mayoría di nos miembronan i tambe gran parti di nos komunidat.

I ku ta keda sierto personanan ku ta sinti nan mes ofendí of ku ta rabia riba nos publikashonnan ta algo ku nos ta asepta komo normal. Si pa saka nan rabia sierto individuonan ku ta kana ront den nos komunidat kier kolga un of otro "label" na nos garganta keriendo ku nan ta ofende nos of pone nos rabia nan ta kiboká.

Ta pesei mes ta bon pa tur nos lektornan i tambe esnan ku ta konsidera nos revista komo nan enemigo, sá ku tur artikulo ku sali den Skol i Komunidat ku no tin ningun nomber bou di dje, ta kai bou responsabilidat di e redakshon. (E personanan ku ta forma parti di e redakshon ta wordu menshoná riba e promé pagina, mas ariba).

No por spera di nos direktiva di Simar ku tin nan mannan yen kaba ku nan trabounan di tur dia, kualnan bon mirá ta dimás kaba pa un direktiva konsistiendo di asina poko persona, pa nan ta na altura tambe di e "background"-nan di tur loke nos publiká. Esaki no kiermen ku nos direktiva of nos miembronan no ta di akuerdo ku loke nos ta publiká, pasobra nos ta sigur ku esaki no ta e kaso, pero simplemente pa evitá ku kalke miembro di direktiva ta wordu aserká of ataká dor di kalke persona of instansia ku pa un of otro motibo ta sinti nan mes ofendi dor di nos publikashonnan. Nos komo redakshon ta kompletamente na altura di e motibonan di un artikulo i tambe ta disponé di e informashonnan ku ta sostené esaki.

No ta husto ku miembronan di nos direktiva i den sierto kaso asta e sindikato en general ta wordu ataká sin ku nan ta disponé di e informashonnan pa defende algo ku faktivamente nan no a skirbi.

Ta pesei mes un biaha mas nos kier a informá tur nos lektornan i tambe esnan ku ta konsiderá nan mes nos enemigo, ku si pa un of otro motibo nan tin algo di papia of diskutí (of zundra) riba kalke artikulo ku nos a publiká pa aserka un miembro di nos redakshon of konfrontá e redakshon. Ku otro palabra nos komo redakshon ta tuma ful e responsabilidat pa e artikulonan ku nos skirbi. Nos ta spera ku den futuro tur hende ta tuma bon nota di esaki!

REDAKSHON

Maria Goretti

Dediká na MARIA GORETTI COLLEGE na okashon di su 25 aña di eksistensia.

Maria Goretti, instituto di enseñansa
kaminda ku yen brío i speransa
gran parti di nos hubentut ta dirihí su paso
en buska di saber i edukashon
ku kuanto amor i dedikashon
maestro i maestronan a guía
e mente i e man chikito
pa siña lesa i skirbi ku maestría
pa mañan yen di orguyo
nan por koha den nan man un buki
habriendo asina un mundo yen di maraviya
i duna vuelo na nan fantasía
i asina forha pa nos tur un mundo liber,
di pas, felisidat i amor
den kual nos tur ta uní pa dirihí nos pueblo
riba kaminda di kultura i prosperidat
Manera un fuente inagotabel
lo bo sigi sasia e sed i anshá di saber
Maria Goretti, baluarte i símbolo di nos progreso
futuro di nos hubentut den bo man ta sigurá!

D. Laclé,
september 1980

onze bursalen in nederland

tweede deel

een kijkje in het vertrouwelijke rapport van j. welmers

De heer Welmers, onderwijskundig medewerker van het Eilandgebied Aruba, heeft in opdracht van het B.C. een onderzoek gehouden onder de Arubaanse studenten in Nederland.

Het rapport is al geruime tijd geleden ingediend maar tot nu toe is er geen gebruik van gemaakt.

Wij willen nu de ouders inlichten over het wel en wee van hun kinderen in Nederland.

Welke redenen kunnen er volgens u zijn, waardoor afgestudeerde bursalen niet naar Aruba terug keren?

Doordat men in het huwelijk is getreden, of een vaste relatie heeft met een Nederlander (Nederlandse), die niet naar de Antillen wil, of kan.

Doordat er geen werk is op de Antillen in het beroep, waarvoor men gestudeerd heeft.

Politieke onstabiliteit en sociale onzekerheid.

Doordat men onder iemand moet werken, die door vriendjespolitiek, i.p.v. studie en capaciteiten, een hoge functie heeft bereikt.

Doordat het geboden salaris veel te laag is.

Onzekerheid omtrent de werkgelegenheid op de eilanden.

De mogelijkheden om je te ontplooien zijn te gering op de Antillen.

De mogelijkheden in het dagelijks leven zijn veel beter zoals: mogelijkheden tot verdere studie, recreatie, vakantiereizen.

Vervreemd zijn van de eigen leefsituatie op Aruba, waardoor men steeds in conflict komt met familie, medewerkers en vrienden.

Gebrek aan belangstelling om de solliciterende student informatie te verschaffen en de lange wachttijd op antwoord op een sollicitatiebrief.

Onduidelijkheid over de functie, die men zal moeten gaan vervullen. Geen taakstelling.

Angst om terug te keren.

Het niet betrekken van de studenten bij de Arubaanse problematiek.

Het niet kunnen aanbieden van stagemogelijkheden en begeleiding.

De gebrekkige motivatie van gedelegeerden om de studenten te stimuleren om terug te keren.

Huisvestingsproblemen bij terugkeer, alsmede onvoldoende tegemoetkoming in kosten om terug te keren.

De sociaal-economische zwakke positie van de eilanden.

Het niet meer willen opgeslokt worden in het te bindende familieleven.

Hetgeen je geleerd hebt, is niet toepasbaar, omdat men nog met ouderwetse methoden werkt.

Sociale voorzieningen zijn ontoereikend.

Gewenning aan de Hollandse consumptiemaatschappij.

Slechte werkklimaat, met een niet werkend, slecht georganiseerd, bureaucratische ambtenarenapparaat.

Politieke corruptie bij de overheid en politici.

Geen idealisme en vaderlandsliefde.

Garantie voor vrije meningsuiting ontbreekt.

Een goede wetenschappelijke en kritische bibliotheek ontbreekt.

De aanpassing van het ambtenarenrecht, v.w.b. de gehuwde vrouw. Deze moet in vaste dienst benoemd kunnen worden.

Betere pensioenmogelijkheden voor vrouwen in overheidsdienst.

Het zich schamen om terug te keren naar Aruba, nadat men mislukt is in zijn studie.

Heeft u behoefte aan algemene informatie over en informatie m.b.t. arbeidsmogelijkheden op Aruba? Zo ja, van wie zou dit uit moeten gaan en op welke wijze moet dit gebeuren?

Ja zegt 72%.
Nee antwoordt 10%.
Terwijl 28 bursalen (19%) niets invulde.

Van wie moet dit komen:
Van die instanties, die het kunnen geven. Daarbij is informatie nodig over Aruba, over ontwikkelingen, over plannen, over banen, die vrij komen.

De commentaren van de diverse studenten worden m.i. het best uitgedrukt met de opmerking van een student, die zegt:

Eerst wordt je door de overheid weggestuurd om je te bekwamen voor één of ander beroep. Tijdens de studie bekommert men zich niet om je. Informatie kan je nauwelijks bemachtigen over wat er op je geboorte-eiland gebeurt. Als je dan volkomen vervreemd bent en afgestudeerd, dan wordt er nog geen moeite gedaan om je terugkeer te begeleiden. Dat is een veeg teken en zal voor een ieder, die zekere twijfels heeft om terug te keren voldoende zijn om in Nederland te blijven.

Vanuit Aruba moet een regelmatige informatiestroom plaatsvinden naar de bursalen over allerlei gebied (waarvoor de Antilliaanse Nieuwsbrief ontoereikend is) maar zeker op het gebied van mogelijke banen, die vrijkomen.

Bovendien moeten bursalen vanuit diverse diensten uitgenodigd worden mee te denken over ontwikkelingen, plannen, etc., die op Aruba gaande zijn.

Kunt u uit uw ervaringen vertellen hoe de contacten verlopen met: Antillenhuis; de Studiecommissie; de afdeling Onderwijszaken van het Eilandgebied Aruba; het Bestuurscollege van Aruba?

De contacten met het Antillenhuis zijn zeer incidenteel. Daarbij wordt de opmerking geplaatst, dat de persoonlijke contacten wel goed verlopen, maar de contacten vanwege studie en andere zaken niet.

Zowel met Antillenhuis, O.Z. en B.C. Aruba heeft men erg weinig contact. Soms zijn de contacten wel goed, maar meestal duurt het veel te lang, voordat men antwoord krijgt, of hoort men na herhaald schrijven in het geheel niets.

Het contact met de studiecommissie verloopt voornamelijk middels de gedelegeerde. Veel studenten antwoorden: nauwelijks of geen contact ye onderhouden. Een deel heeft slechte ervaringen, terwijl anderen goede contacten onderhouden. Dit werd ook weerspiegeld in de antwoorden op vraag 18.

Welke factoren denkt u aan te kunnen wijzen voor het mislukken van de studie van een groot aantal (met name eerste jaars) Arubaanse bursalen?

Slechte huisvesting, die studie niet mogelijk maakt.

Onvoldoende op studie voorbereid, door verkeerd vakkenpakket of door onvoldoende studievaardigheden (m.n.: discipline in studie).

Onvoldoende opvang en begeleiding.

Niet met geld kunnen omgaan met als gevolg: schoolverzuim, slechte gezondheid.

De overgang van de sterk beschermde en begeleide leersituatie op de middelbare school naar de volledig open en niet-begeleide leersituatie op de Universiteit is te groot en dit is eigenlijk ook het geval met het dagelijks leven.

Onvoldoende taalvaardigheid.

Het niet kunnen aanpassen aan de situatie opgeleid te worden tussen zeer grote aantallen studenten.

Het niet bij kunnen houden van het zeer hoge studietempo, dat past in een sterkere selectie in het eerste schooljaar.

De schoolopleidingen op Aruba zijn op een aantal terreinen van lagere kwaliteit dan die in Nederland.

Nog niet rijp genoeg om een zware studie aan te pakken en zich daar verantwoordelijk voor te voelen.

Met teveel zaken tegelijk bezig moeten zijn: genieten van alle nieuwe dingen om je heen, initiatieven nemen, zelf beslissingen moeten nemen, experimenteren in het dageliks leven.

Onvoldoende of een oneigenlijke studiemotivatie.

Huisvestingsproblemen, vooral aan het begin van je komst, kunnen je zo ontmoedigen dat je zo je koffers wilt pakken en richting Schiphol stappen.

Isolatie; je totaal alleen voelen; geen goede vrienden kunnen vinden, die je bemoedigen, waardoor je extra kwetsbaar bent bij allerlei probleempjes, die zich ondanks alles toch voor zullen doen.

Voorlichting over de studie, die een totaal verkeerd beeld heeft opgeroepen, waarna men in de realiteit van hetgeen de school doet, niet meer zijn studiemotivatie kan terugvinden.

Het zich niet kunnen wapenen tegen de dagelijkse voorkomende discriminatie, waarmee je wordt geconfronteerd.

Het zich vervreemden van de Antillianen in Nederland door zich te eng op te stellen als Arubaan en zich af te zetten tegen Antillianen.

Geen aansluiting kunnen vinden bij de ideologische achtergronden achter de studie.

Het aangaan van een relatie met iemand van de andere sexe, waardoor de studie gaat stagneren.

Verslaafd raken aan de consumptiemaatschappij, waarin het bezitten van allerlei goederen voorop wordt gesteld (b.v., motor, radio, cassettedeck, mooie kleren, feestjes, etc.), zodat het beursgeld daaraan wordt besteed en ook nog een bijbaan wordt gezocht om aan de nimmer eindigende drang naar behoeftenbevrediging te kunnen voldoen.

Zich niet willen of niet willen kunnen instellen op de ongenoegens van het Nederlandse weer (liever in bed willen blijven, dan 's morgens door kou, regen of mist naar school te gaan).

Moeilijkheden met studie en onvoldoende opvang waarna men vlucht in drugs, prostitutie, of naar een groep "vrienden", die de nodige "warmte" verschaffen.

Welke kritiek heeft u in het Algemeen op de huidige organisatie van bursalen? Kunt u ook aanbevelingen voor verbeteringen doen?

Uit de antwoorden op deze vraag heb ik de volgende serie geselecteerd:

Ondanks aanpassingsmoeilijkheden blijven vele Arubanen in Nederland achter.

De gedelegeerden moeten een wezenlijker en veelvuldiger contact onderhouden met de bursalen en gemakkelijker bereikbaar zijn.

Met behulp van in Nederland studerende Antillianen op tijd kamers zoeken. Dit moet echter al op tijd (april) beginnen, waarbij reeds één of twee maanden huur vooraf betaald moet kunnen worden.
Geef studenten, die huizen willen zoeken een kleine financiële tegemoetkoming voor de investering, die ze ervoor doen (opbellen, openbaar vervoer, investeren van studietijd); en laat dit gebeuren in "close harmony" met gedelegeerden. De S.S.N.A. moet dit niet afschuiven op studenten, maar zijn belofte nakomen om op tijd voor goede huisvesting te zorgen.

Tijdens het laatste studiejaar op Aruba de toekomstige studenten goed voorbereiden d.m.v. bijeenkomsten op diverse onderwerpen uiteenlopend van studie-instelling tot eigen persoonbeschouwing.

De verzekering moet ook opticiën en tandarts dekken!

De regels moeten duidelijker zijn en niet willekeurig gehanteerd kunnen worden. (Bij een sterfgeval in de familie moest ik zelf de gedeputeerde bellen vanuit Nederland om overtocht geregeld te krijgen, terwijl de gedelegeerde zich er niet mee wilde bemoeien).

Mensen, die de functie van gedelegeerden willen vervullen moeten geselecteerd worden op sociale vaardigheid, flexibiliteit, invoelingsvermogen en kennis van de Nederlandse samenleving. Bovendien moeten gedelegeerden opgeleid worden om dit werk te doen.

De mogelijkheid scheppen, dat Antillianen (vooral diegene, die geen familie hebben in Nederland) een paar keer per jaar in weekends en vakanties samen kunnen komen in recreatieplaatsen, zodat de vervreemding wordt tegengegaan.

De studenten op Aruba reeds voorbereiden op een zelfstandig leven in Nederland:
extra taallessen; financiële administratie en andere administratie leren bijhouden; het leren budgetteren; zelfstandig een huishouding leren doen: wassen, koken, knopen aanzetten enz.

De student afschriften toesturen van alle stukken, die op hem betrekking hebben en nu toegestuurd worden aan ouders, overheidsinstanties, S.S.N.A., school etc. Ook van gesloten verzekeringen, etc.

De inlichtingen over studiemogelijkheden en de eisen die ervoor gesteld worden moeten op Aruba in ruime mate verstrekt kunnen worden. De informatie moet gedetailleerd zijn naar schooltype, afzonderlijke studierichting, studiestad.

In elk district moet een opvangcentrum komen, waar studenten, die geen kamer konden vinden 3 tot 6 maanden kunnen verblijven.

Men moet de bursalen reeds vroeg ervan doordringen dat men weinig van gedelegeerden kan verwachten omdat ze je niet kunnen helpen. Schep geen irreële verwachtingen.

Goede opvangcommissie met voldoende financiële middelen; de opvang van bursalen laten uitvoeren.

Het verwachtingspatroon van de toekomstige bursaal moet onderzocht en eventueel bijgesteld worden.

Het beurzenbeleid op de Antillen moet meer gestruktureerd worden. Ik bedoel hiermee:
beurzen geven voor studies, die op de Antillen broodnodig zijn en bijv. geen tien of meer mensen een medisch-analistenbeurs geven, als men weet, dat er later geen werk voor hen is;
ik spreek hier voor het Eilandgebied Aruba: geen vriendjespolitiek bij het uitgeven van beurzen, waarmee ik bedoel: geen voorkeur aan blanke Arubanen, wat inhoud, dat een gros negerstudenten met goeie hersenen het moeten voldoen om in de olieraffinaderij te gaan werken.

De financiële organisatie op zich verloopt goed; in de menselijke factoren wordt gefaald. Daar moet verandering in komen.

Oudere jaars moeten de nieuw aangekomen bursalen kunnen coachen en hiervoor een vergoeding ontvangen.

Er moet een duidelijke en open informatie zijn over rechten en plichten van een bursaal en van een gedelegeerde. Dus geen vage omschrijvingen.

Er moet een duidelijk beurzenbeleid zijn, waar iedereen zich aan houdt, zonder willekeur.

De Nederlandse taal moet d.m.v. speciale taalcursussen voor bursalen gestimuleerd worden, voordat men naar Nederland gaat.

Het kunnen bijspijkeren van tekortkomingen m.b.t. je studie.

Groepsbesprekingen met studenten om problemen te inventariseren.

Gedetailleerde studievoorlichting en voorlichting over woon- en leefomstandigheden en -prijzen in land waar men gaat studeren.

In Memoriam

FRERE ARNOLD

Tabata pa nos un shock ora nos a tende ku frère Arnold a fayese. Fuera di tabata un bon trahado e tabata tambe un bon miembro di Simar. Semper e tabata presente pa duna su aporte. Den kasi tur reunion frère tabata hasi pregunta o partisipa manera bo ta spera di un miembro di un sindikato.
Den frère Arnold nos a perde un bon miembro i un bon trahadó.
Nos kondolensia ta bai pa su koleganan di klooster i famia na Hulanda. Ku Dios duné sosiego.

aan de ARUBAANSE CONSUMENT

4 rode kaarten voor Plaza.

In de week van 22 september jongsleden heeft de Simar-prijzencommissie een proefonderzoekje gehouden, om vast te stellen welke problemen een dergelijk onderzoek eventueel met zich mee zou brengen. Er werden in tien supermarkets vijftien artikelen gecontroleerd voor wat betreft hun prijzen. De supermarkets werden gekozen met het oog op een zo gelijkmatig mogelijke spreiding over de belangrijkste woongebieden van Aruba, maar we zijn er ons van bewust dat de keuze ook anders had kunnen zijn (Noord, Paradera).
De artikelen werden gekozen uit de basislijst die ontstaan is na de enquete onder de Simar-leden, op het eind van het vorig schooljaar, waarvan we 60 exemplaren ingevuld hebben terug ontvangen.
We hebben bij de keuze van de artikelen voornamelijk gelet op mate van populariteit (hoge score) en verscheidenheid (dus niet én margarine Blue-Band én Mrs. Filberts). De uitslag vindt u hieronder.

Enige conclusies:
Wanneer we de prijzen van een artikel per supermarket met elkaar vergelijken, blijkt al gauw dat een groot aantal artikelen afvalt, omdat ze 1) bij een te groot aantal winkels niet aanwezig waren, 2) bij alle winkels hetzelfde geprijsd waren. Na schifting blijven er nog maar vijf artikelen over, (die na vergelijking een aanwijzing zouden kunnen geven over de duurte van een supermarket in het algemeen), namelijk: bloem, kaas, mayonnaise, pindakaas, corned beef.
De commissie is van mening dat dit onderzoekje daarom geen duidelijke conclusies kan opleveren, hooguit enige vage indikaties. Zo zou men na een eenvoudig optelsommetje kunnen vaststellen dat een huisvrouw die met bovenstaand boodschappenlijstje van vijf artikelen op stap gaat, het voordeligst in Kong-Hing terecht kan (fl. 13,10), en zeker niet moet oversteken naar overbuurman Plaza (fl. 15,02). Daaruit blijkt ook dat Coruba voor niet-leden (die niet vallen onder de spaarregeling) nog net het loodje legt tegen Kong-Ming (fl. 13,39 en fl. 13,31).
Een ander leuk proefje dat een ieder kan doen: omcirkel per artikel de hoogste prijs met bijvoorbeeld rood en de laagste prijs met blauw. Als u zo alle vijftien artikelen heeft afgewerkt krijgt u ook al een aardige indruk van welke zaak u zeker niet vanwege zijn 'goedkoopte' moet bezoeken. In dit geval vier rode kaarten voor Plaza op de voet gevolgd door Habibe. Tja, wie had dat nou gedacht?
Het wachten is nu op de aanmelding van een leger medewerk(st)ers. In dat geval: Tot spoedig!

SIMAR PRIJZENCOMMISSIE

ARTIKELEN	Kong Ming	Coruba	Habibe	Linda Self Service	Cha San	Plaza	Kong Hing	Mas por Menos	Estrella	Formosa
*Bloem, Robin Hood, 5 lbs.	2.49	2.53	2.95	2.88	2.55	2.45	2.55	2.72	2.58	2.55
Soda Bisquits Noël, unsalted, groot blik	–	–	3.75	–	3.90	–	–	–	3.59	3.45
Soda Bisquits Premium, uns., grote doos	2.63	–	2.95	2.88	2.70	3.09	–	–	2.79	2.65
Koffiemelk, Friesche Vlag, groot blik	0.95	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97
*Kaas, Jonge, per pond	3.00	2.90	3.50	3.50	3.50	3.50	3.00	3.00	3.36	3.25
Margarine Blue Band, gouden wikkel	0.99	0.99	–	1.02	0.99	0.99	0.99	0.99	0.99	0.99
Olie, Dioro, 1 liter	2.97	2.97	2.97	2.97	2.97	2.97	2.97	2.97	2.97	2.97
*Mayonnaise, Kraft, 16 fl. ozs.	2.39	2.42	2.55	2.18	2.20	2.59	2.35	2.52	2.68	2.10
Thee, Lipton, 50 zakjes	3.07	3.07	3.07	3.07	3.07	3.07	3.07	3.07	3.07	3.07
*Pindakaas, Planters, Smooth, 12 oz.	2.64	2.60	2.35	–	2.45	2.99	2.35	2.64	2.75	–
Waspoeder, Tide, giant	8.76	8.22	9.85	9.39	–	–	9.45	–	9.78	–
Waspoeder, Tide, regular	–	–	4.08	–	3.95	4.39	3.92	–	–	3.72
Tuna Fish Starkist, blauw	2.26	–	–	–	2.70	–	–	–	–	2.16
Tuna Fish Starkist, groen	2.02	2.21	–	2.18	2.55	2.39	2.35	2.31	1.92	1.93
*Corned Beef Libby's, 12 oz.	2.79	2.94	3.45	2.87	2.65	3.49	2.85	3.10	2.78	2.76
Tot. van 5 met * aangemerkte artikelen	13.31	13.39	14.80	–	13.35	15.02	13.10	13.98	14.15	–

BLIKSEMB
APA-STU
aan B.C. r
in snelle o
voor geb
proble

Zo'n jaar of tien geleden zijn de APA-studenten vanuit het Colegio Arubano verhuisd naar het oude gebouw, Mansur Building, aan de Wilhelminastraat. Hierbij werd door het B.C. toegezegd dat dit gebouw slechts een 'noodoplossing' was en er waarschijnlijk een nieuw gebouw zou komen. Rond 1974 waren de eerste tekeningen voor het gebouw klaar en werden door het B.C. goedgekeurd, maar met de nodige veranderingen werd dit later bij de E.E.G. ingediend, wat als gevolg had dat het project te duur werd en door de E.E.G. werd afgekeurd.
Het plan moest vereenvoudigd worden hetgeen gebeurde, maar werd te laat ingediend. De situatie is toen zo gebleven en andere oplossingen dan een nieuw gebouw werden bekeken.

Tarcisius College

Dit jaar nog rond 2 juli heeft het B.C. besloten dat een verhuizing naar de overkant, naar het Tarcisius College een mogelijke oplossing moest worden voor het slepende probleem.
Pas rond 12 augustus j.l. hoorden ook de directie en docenten van de APA dat deze beslissing genomen was. Dus van voorbereiding van de kant van de APA was geen sprake.
Maar hierna deden zich nog verscheidene problemen voor. Domeinbeheer wilde in eerste instantie niets doen aan de voorbereiding omdat het gebouw Tarcisius College niet op naam stond van de eilandelijke overheid. Het gebouw is nooit officieel overgedragen. Het gebouw staat officieel nog op naam van de SKOA.
De SKOA heeft namelijk het terrein gekocht van een particulier en voor datzelfde bedrag heeft de SKOA een subsidie gekregen van het eilandgebied Aruba. Maar dit is nooit op papier gezet.

Dit probleem schijnt inmiddels opgelost te zijn en Domeinbeheer ging akkoord met het beginnen van de werkzaamheden.
Maar hoe is de redenatie van de verschillende instanties, waaronder de overheid, t.a.v. de benodigde lokalen voor de APA?

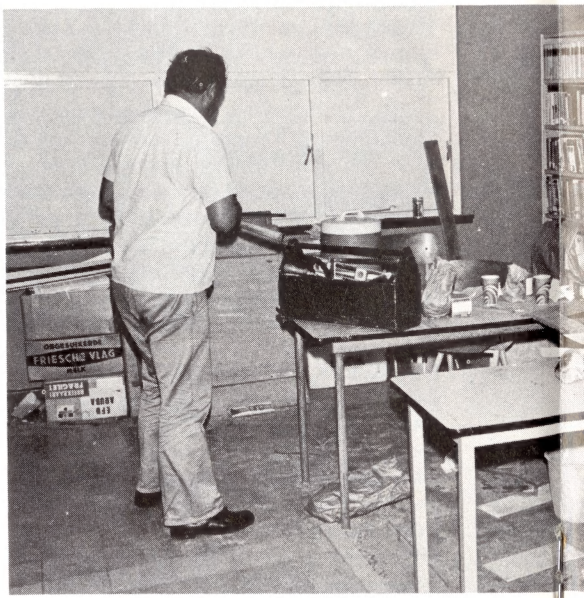
Gedeputeerde Grace Bareño

Men redeneert heel eenvoudig, dat de APA op het ogenblik zes klassen heeft met een aantal middag- en avondopleidingen), dus zes lokalen en de APA is voorzien.
Maar deze redenering gaat helemaal niet op. Bijvoorbeeld de derde-jaars studenten werken met keuzevakken en als er twee derde klassen zijn, ontstaan er zo zes groepen studenten waarvoor er ook zes lokalen nodig zijn. Daarbij vindt de begeleiding op een Pedagogische Akademie heel vaak plaats in kleine groepen, en soms zelfs individueel i.v.m. de lessen die zij moeten geven en dan bestaat de behoefte aan wat kleinere ruimten.
En deze kleinere ruimten zijn wel aanwezig in het oude gebouw maar niet in het Tarcisius College.
Toen heeft de directie van de APA zelf een voorstel ingediend om in ieder geval minimale aanpassingen aan te brengen in het Tarcisiusgebouw in de vorm van scheidingswanden in de lokalen, hetgeen toch nog niet ideaal is, aangezien het houten scheidingswanden zijn welke toch geluid doorlaten. Daarnaast zou de APA de werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren maar dat kon niet. De D.O.W. ging de werkzaamheden uitvoeren en hun werktempo is alom bekend, met een gemiddelde van anderhalve scheidingswand in de 14 dagen. Dus dit kan nog wel even duren.

Lerarenopleiding uit Tarcisius. En hoe?

Een ander probleem was dat de Lerarenopleiding en de MAO hals over kop uit het

Werknemers van DOW aan het we

BEZOEK
DENTEN
esulteert
plossing
ouwen
eem

Tarcisius moesten. De Lerarenopleiding had nog acht her-examenkandidaten, waarvan er twee op het Colegio Arubano les krijgen. De MAO zou naar het verbouwde oude hospitaal verhuizen, maar ook dit 'project' was nog niet klaar in het nieuwe schooljaar. Al deze zaken moesten eerst geregeld worden en de APA moest gewoon geduld hebben, nog een maand bij die tien jaar kon ook nog wel.

Op 11 juli j.l. ontvangt de directeur van de Antilliaanse Lerarenopleiding op Curacao een telegram van mej. Bareño waarin stond dat de Lerarenopleiding op Aruba per 30 juli j.l. uit het gebouw moest. Hiervan was de APA pas op 12 augustus op de hoogte zoals vermeld in dit artikel. Daarnaast had mej. Bareño ook een mondelinge belofte gedaan dat de Lerarenopleiding tot januari 1981 in het Tarcisiusgebouw mocht blijven met gebruik van twee lokalen: een directeurskamer en een secretaressekamer. Dus dit voor de zes her-examenkandidaten. Toen mej. Bareño inzag dat dit toch problemen zou opleveren heeft zij haar belofte ingetrokken en de directeur van de A.L.O. duidelijk gemaakt dat de Lerarenopleiding in het Tarcisiusgebouw op zeer korte termijn eruit moest, hetgeen ook gebeurde. Maar dit zette kwaad bloed bij de Lerarenopleiding en tijdens de verhuizing naar de Zuidstraat heeft de Lerarenopleiding alles maar dan ook alles wat in het gebouw stond aan meubels weg gesleept. Kasten, bureaus, 12 airco's, tafels, stoelen (waaronder ook nog meubilair van de APA), alles werd meegenomen. Het gebouw werd helemaal leeg achtergelaten.
Dit in tegenstelling tot wat mej. Bareño gezegd had, namelijk dat zij meende dat de afspraak was met Nederland, die de Lerarenopleiding betaald heeft, dat na afloop van de Lerarenopleiding de inventaris over zou gaan naar het eilandgebied Aruba. Hetgeen de APA nu uitstekend zou kunnen gebruiken.
De concrete situatie op het Tarcisius op het moment van insturen van dit artikel was als volgt: aan de zuidzijde van het gebouw worden twee lokalen zonder airco en aan de noordkant een lokaal met airco gebruikt. Met de rest van de lokalen was de D.O.W. nog druk bezig.

Planning directie APA doorkruist, Elmar sluit Mansur Building af per 16 oktober 1980

De directie van de APA had een plan opgesteld voor de komende maanden. Een gedeelte van het oude APA-gebouw, zoals directeurskamer, docentenkamer, administratiekantoor en 'handvaardigheidslokaal' zou nog gebruikt worden tot alles aan de overkant klaar zou zijn. In deze vertrekken functioneerden de airco's gelukkig nog. De centrale unit voor de lokalen was al maanden buiten gebruik.
Het geval is nu dat de directie van de APA zo rond half september een officiële brief ontvangt van de Elmar. In deze brief stelt de Elmar dat de elektrische installaties volledig afgekeurd zijn en dat als niet alle elektrische leidingen voor 10 oktober 1980 vernieuwd

erk in het Tarcisius College.

The Mansur Building

zijn de Elmar voor het gehele gebouw de stroomvoorziening afsluit. En dat zullen ze zeer zeker doen. En omdat vernieuwing van de elektrische installatie alleen, zonder meer zinloos is en ook kapitalen gaat kosten, zal het gebouw per 16 oktober gesloten worden. Hetgeen inhoudt dat de APA de laatste dag meemaakt op vrijdag 10 oktober in het oude Mansur Building.

Wat er gaat gebeuren op 20 oktober als de herfstvakantie voorbij is wist niemand nog te vertellen, maar gezien de vorderingen van D.O.W. in het Tarcisiusgebouw staat

één ding vast dat op maandag 20 oktober D.O.W. nog lang niet klaar zal zijn met de nodige werkzaamheden.

The Mansur Building, tientallen keren al afgekeurd, waar zijn de keuringsrapporten?

In de afgelopen jaren hebben talloze instanties het oude APA-gebouw onder de loep genomen. Allemaal vonden ze stuk voor stuk schandalig dat zich in zo'n gebouw mensen vertoefden en les werd gegeven.
Al deze keuringsinstanties hebben direct het gebouw afgekeurd. Maar het trieste van de zaak is dat de directie van de APA nooit zwart op wit zo'n keuringsrapport onder ogen heeft gekregen. Ook de Brandweer heeft dit gebouw afgekeurd. Zo is er bijvoorbeeld in het oude gebouw maar één uitgang naar buiten. Verder is er maar één trap naar boven. Er is helemaal geen vluchttrap aan de buitenzijde. Alle vloeren en de meeste tussenwanden zijn van hout en in het hele gebouw is er niet een brandblusapparaat te bespeuren.
De gevolgen zijn niet te overzien als in zo'n gebouw brand zou uitbreken. Iedereen heeft toegegeven dat dit oude gebouw in technisch opzicht niet in orde is én als lesruimte is het zeker niet geschikt.
De enige instantie die zijn bevindingen omzet in daden is de Elmar. Die zegt: "Verbeteren de handel of wij sluiten het gebouw", hetgeen ook gaat gebeuren.

Verhuizing naar een leeg Tarcisiusgebouw, nu of nooit de eerste inrichting

Als de APA verhuist straks wat kunnen ze allemaal meenemen? Een aantal stoelen en tafels die zo'n tien jaar oud zijn met nog wat schoolborden. Verder een filmprojector uit het jaar 1930.
Er is bijvoorbeeld geen bibliotheek, er is geen diaprojector, geen copieerapparaat. Er zijn geen nieuwe schoolboeken. Voor de lessen muziek en handvaardigheid is er helemaal geen materiaal aanwezig.
Het is gewoon schandalig hoe zo'n belangrijk deel van het onderwijs als de APA gewoon jarenlang is gepasseerd. Steeds werd door het schoolbestuur gezegd: wacht nog even tot het nieuwe gebouw komt, dan krijg je ineens alles nieuw. Ook nu weer heeft de APA-directie nadrukkelijk een eerste inrichting geeist én op niveau.
Daarbij zou volgens minister Van der Stee Nederland dolgraag een eerste inrichting willen financieren, als het B.C. maar met een afgerond plan op tafel komt.

SMOA-hobbies: vergaderen, brieven en keuringsrapporten verzamelen en deze goed bewaren

Het is algemeen bekend dat al jaren zowel de docenten van het Colegio als die van de APA een gewapende vrede hebben met hun schoolbestuur: de stichting SMOA. Als de SMOA een vereniding zou zijn geweest dan hadden de docenten hun bestuur allang naar huis gestuurd. Dit bestuur voert letterlijk niets uit. Degene die in het bestuur zitten hebben niets te vertellen. De heer Booi is de voorzitter en hij is de SMOA.
De heer Booi is ook eilandssecretaris, dus is er ook bij als er beslissingen genomen worden t.a.v. de scholen die hij als bestuurslid in het schoolbestuur vertegenwoordigd. Dus voor de heer Booi is het een klein kunstje om bijvoorbeeld even de APA te bellen en zeghen jongens dit en dat gaat binnenkort met jullie school gebeuren dus bereid je voor.
Hij zit het dichtste bij het vuur en hij kan opkomen voor de belangen van de APA.
Tientallen brieven heeft de SMOA ontvangen over nieuwe boeken over materieel over airco's, over het rooster, over een nieuw gebouw en ga zo maar door. Te veel om op te noemen. Steeds had het bestuur begrip, maar deed verder helemaal niets met die brieven.
Ook van de kant van de overheid ontvingen zij brieven en informatie t.a.v. de APA, maar speelden de informatie laat of helemaal niet door naar de belanghebbenden in deze, dus de APA.
Alles wijst erop dat dit bestuur van de SMOA het onderwijs de vernieling in helpt en het wordt hoog tijd dat er positieve mensen in het bestuur van de SMOA benoemd worden die wel willen vechten voor de belangen van de scholen die zij vertegenwoordigen.
Hoe de heer Booi en zo ook mej. Bareño voor de televisie durven te beweren dat de mensen gewoon een beetje overdrijven t.a.v. de benarde situatie op hun school, toont de mentaliteit van deze mensen: laat maar waaien.

Nieuw gebouw: ideaal een centraal opleidingsinstituut

In de afgelopen weken is weer een aantal keren vergaderd over een nieuw gebouw als oplossing voor het slepende probleem van de APA. Het standpunt van de EEG is als volgt: zij zijn bereid mee te werken aan het opzetten van een APA-opleidingsinstituut. Maar zij zeggen er ook bij, gezien het feit dat er op Aruba zoveel lokalen en scholen leeg komen, zien zij het nut er niet van in om nieuwe scholen te bouwen. De EEG werkt liever mee aan het aanpassen van bestaande gebouwen aan de behoefte die er bestaat op dit moment.
Op Aruba bestaat duidelijk de behoefte aan een centraal opleidingsinstituut. Overal worden cursussen gegeven. Bij de overheid zijn er regelmatig cursussen voor de ambtenaren die steeds een gebouw ergens moeten huren. De Lerarenopleiding draait bijvoorbeeld apart. Onderwijszaken heeft een eigen onderwijskundige afdeling en eigen adviesdiensten. Ook het Departement van Onderwijs ontwikkelt verschillende aktiviteiten op onderwijsgebied. Al deze onderwijsaktiviteiten zou men kunnen concentreren in een centraal onderwijsinstituut. Alle cursussen en opleidingen zouden op zo'n instituut gegeven kunnen worden.

Akties studenten en docenten zetten gedeputeerde onder druk

Iedereen herinnert zich nog de 'helmaktie' van de APA-studenten van vorig jaar na het losraken van een gedeelte van het dak, waarna er ijverig getimmerd werd aan het oude APA-gebouw.
Juni dit jaar begeeft de centrale airco-unit het en begint de ellende opnieuw. Overal

In één van de reeds klaargekomen lokalen wordt alweer les gegeven.

verspreid op het eiland moesten toen examens afgelegd worden, op de MTS, in het Departement van Onderwijs, in kleine kantoortjes. Enfin, de directie deed zijn best om alles zo goed mogelijk op te vangen.
De vakantie begon en iedereen hoopte dat toen de airco-unit gerepareerd zou worden.
2 juli besluit het B.C. dat de APA moet verhuizen. 12 augustus hoort de directie APA over het besluit van 2 juli. 13 augustus de scholen beginnen. 19 augustus vergadering SMOA en APA-docenten, waarbij alle problemen worden voorgelegd. SMOA heeft begrip en zou het een en ander regelen.
In deze periode werd er slechts les gegeven tot ongeveer tien uur 's morgens. Tot dat tijdstip was het enigszins mogelijk les te geven en te volgen zonder airco in de lokalen in het oude gebouw. De rest van de tijd konden de studenten naar huis.
De derdejaars hadden intussen een "kriskras" abonnement genomen om zo steeds van de ene school naar de andere school te kunnen reizen. Van de Mater Dei naar een Buurtcentrum, dan weer naar de Rechtshogeschool dan weer naar Centro Educativo. Zij hebben in ieder geval een hoop avonturen te vertellen als ze straks voor de klas kunnen staan.
De situatie blijft hetzelfde en de studenten en docenten krijgen er steeds meer schoon genoeg van.
9 september: docenten APA stellen dat zij geen les meer kunnen geven onder de huidige omstandigheden.
11 september: vergadering directie APA met twee docenten, mej. Bareño en de SMOA. Verschillende beloftes en docenten hadden weer een beetje hoop dat er iets zou gaan gebeuren. De docenten suggereren aan de STURAPA (Studentenraad van de APA) het even nog rustig te houden anders stuur je misschien de 'onderhandelingen' in de war. Dus weer wachten geblazen en steeds maar opbellen en vragen wanneer er iets gaat gebeuren.
10 september: het APA-probleem haalt de voorpagina van verschillende lokale kranten. Kort hierna, zoals altijd, komt de betreffende gedeputeerde het volk even "informeren" voor de televisie dat de mensen van de APA zich gewoon aanstellen en de zaak overdrijven.
25 september: een delegatie van de derde jaarsstudenten stapt naar de directie van de APA met een protestbrief en leggen uit dat de situatie op het tussenstation Mater Dei ondraaglijk is. De directie ging controleren en gaf dit toe, maar kon geen onmiddellijke oplossing garanderen.
Vrijdag 26 september: na de eerste twee lesuren 's morgens besluiten de derde jaars te kappen met les volgen en besluiten naar het B.C. af te reizen. Onderweg bezoeken verschillende studenten redacties van kranten om hun op de hoogte te stellen van hetgeen ging gebeuren.
Bij de Raadszaal aangekomen konden de studenten vrijuit naar binnen en namen rustig plaats. Mej. Bareño werd op de hoogte gesteld met het dringend verzoek om even uitleg te komen geven over het uitblijven van een oplossing voor het APA-probleem. Maar helaas mej. Bareño durfde niet te komen spreken in de raadszaal en stuurde de heer Betico Croes, die toen in de raadszaal een verhaal afstak waar niemand geen stap wijzer van werd.
Mej. Bareño kon wél vijf studenten aan op haar kantoortje. De studenten besloten toen een afvaardiging van vijf studenten te sturen naar het kantoortje van mej. Bareño waar de temperatuur een stuk aangenamer was als in het bloedhete APA-gebouw.
Later kwamen ook vier studenten op haar kantoor op haar verzoek. De studenten in de raadszaal staken hun mening over de laffe houding van mej. Bareño niet onder stoelen of banken. Het volk had haar toch op die plaats gezet dus zij moest ook nu een gedeelte van het volk te woord kunnen staan.
Het eerste wat mej. Bareño op haar kantoor beweerde was dat diezelfde morgen zij de werkorders voor het beginnen van de werkzaamheden aan het Tarcisius had weggestuurd.
De studenten waren bereid nog even te wachten, maar stelden nadrukkelijk dat indien de werkzaamheden niet snel begonnen zij terug zouden komen.
Maandag 29 september: op Tarcisius beginnen de daadwerkelijke werkzaamheden van D.O.W. met de eerder genoemde vorderingen en tempo in de dagen daarna. Ondertussen was de Lerarenopleiding ook verhuisd.

SLOT

Talloze problemen die een gezonde oplossing voor de APA in de weg staan; talloze personen die de aanleiding zijn van deze problemen en ondertussen lijdt het onderwijs er gestadig onder. De docenten moeten steeds het werk van de overheid én van hun schoolbestuur uitvoeren en voor hun werk is bijna geen tijd meer over in zo'n benarde situatie.
In ieder geval zullen de studenten én docenten kunnen terugzien op een tijd van eensgezindheid en gezamenlijk optreden zij aan zij met bovengenoemde resultaten.

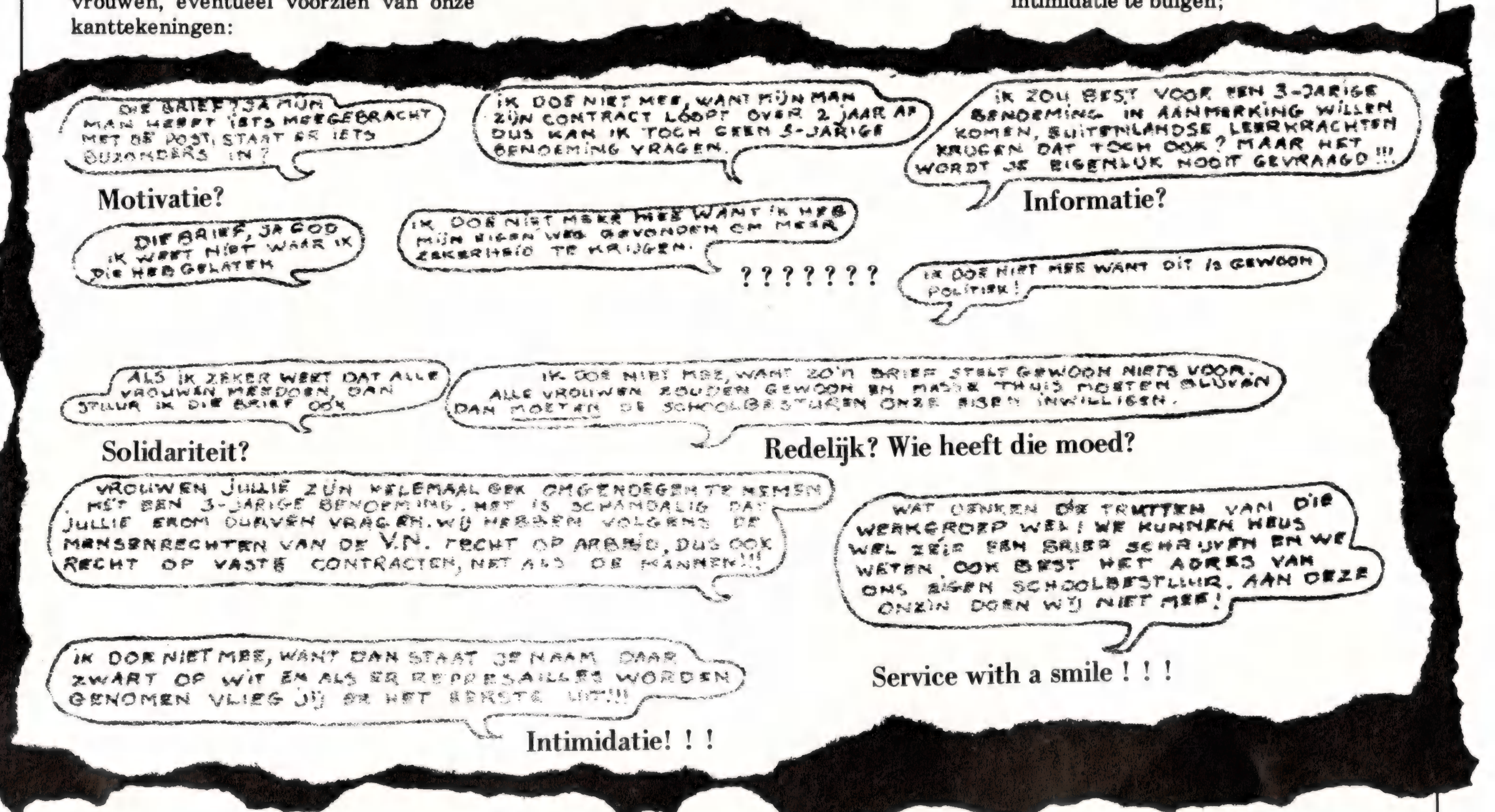
Verslag van de Werkgroep Vrouwenzaken van de Simar over de brievenaktie voor een 3-jarige benoeming

Aan 426 vrouwen, werkzaam in het onderwijs hebben wij een verzoek gestuurd om een ingesloten sollicitatiebrief aan haar schoolbestuur te verzenden. In die brief gaf zij te kennen haar één-jarige benoeming om te willen zetten in een 3-jarig contract.
Omdat het in onze Arubaanse mannenmaatschappij een volkomen geaccepteerd gegeven is dat men als eerste de vrouw beentje zal lichten, meenden wij de diverse schoolbesturen op duidelijke wijze te verstaan te moeten geven:
- dat wij van hen een duidelijk beleid verwachten;
- dat wij door dat beleid een gelijke verdeling van de arbeidsplaatsen verwachten;
- dat wij ons onder geen voorwaarde kunnen neerleggen bij een korte mededeling van: "Uw dienstverband wordt in het komend schooljaar niet verlengd".

Om onze schoolbesturen EN de betrokken vrouwen wakker te schudden, hoopten wij dat de stroom verzoeken de betrokkenen aan het denken en praten zouden zetten.
Heeft u al iets gehoord? Is het gelukt? is er gepraat en gedacht? Oordeelt u zelf.
Hieronder volgen de reacties van diverse vrouwen, eventueel voorzien van onze kanttekeningen:

55 vrouwen hebben de brief aangetekend verzonden, dat is 12%.
Wij hebben begrip voor ALLE opmerkingen die we hier geplaatst hebben, vooral de laatste, over te nemen maatregelen of vergeldingsacties, hebben we bij ons zelf ook voelen prikken.
We worden op Aruba verschrikkelijk GEINTIMIDEERD! in het onderwijs.
Uit de reacties hebben we opgemaakt:

- er zijn vrouwen die bewust niet meededen omdat zij de actie te slap vonden;
- er zijn er die hem tegenstrijdig vonden aan de universele rechten van de mens;
- dat er nog véél werk verzet moet worden vóór wij ons allemaal bewust zijn van onze potentie en dit zelfbewustzijn ons in staat zal stellen niet voor intimidatie te buigen;

Op een school opende het hoofd de brieven die aan de vrouwelijke leerkrachten van zijn school gestuurd waren (het huisadres van iedere vrouw is ons helaas niet altijd bekend). Briefgeheim geschonden? "Ik zal wel uitmaken wie die brief krijgt", zei hij. PATERNALISME!!
Zolang men praat is er een probleem ter discussie. Dit vinden wij een gunstig gevolg van de brievenaktie.

- dat er maar een betrekkelijk gering percentage inzendingen was, mogelijk te wijten aan een gebrek aan inzicht, dus ook aan belangstelling voor de precaire situatie van de werkgelegenheid op Aruba voor vrouwelijke leerkrachten;
- de verlammende invloed van de — niet ongegronde — angst voor intimidatie;
- we zijn niet de enigen die massaal willen opstaan tegen de vertrapping van onze rechten, maar . . . we zijn wel de enigen die daadwerkelijk iets hebben ondernomen.

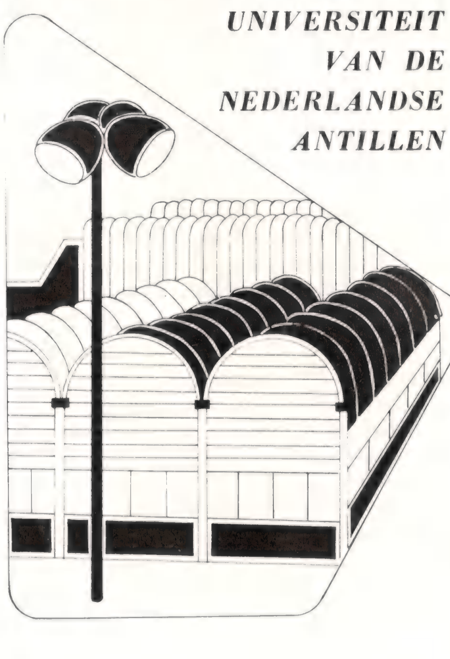
Wil u dat wij deze conclusies beschouwen als een stimulans om door te gaan? Vind u het beter dat we er doodgewoon een punt achter zetten? We gaan niet stilzitten, tenzij u ons STOPT!

PROBLEMA na Universidat di Antias

Orihen di problema na UNA: **Diskriminashon di Fakultat Tegniko.**
Den e siman di akshonnan na UNA Skol i Komunidat a bai Korsou pa pone su mes na haltura di e problemanan aya. Na Korsou nos a papia ku studiantenan den akshon, e kuatro dosentenan di Fakultat Tegniko ku a rebeldia kontra e sistema ku nan a wordu trata i nos a kombersa tambe ku VLC pa haya sa kon bin nan ta metí den e lucha aki.
Fuera di esaki nos tabatin kontakto ku studiantenan di Fakultat di Derecho na Aruba pa haya sa kon ta para ku nan problemanan.
Den tur e kombersashonnan ku nos a hiba un cos a resultá mas ku tur otro kos: E organisashon di UNA ta un tutu i tin hopi "vriendjespolitiek" ta tumando lugar.
No ta nos intenshon di bai den tur detayes, pero nos kier analisa e problema i profundisá e motibonan di e akshonnan di e studiantenan.

Historia kortiko di UNA

Na aña 1970 a kuminsa na Korsou a pret'i wowo di e kuratornan bou mando di sr. Tirso Sprockel esta e Rechts Hogeschool. Despues di tabata drei dos aña, na '72 e afdeling Bedrijfskunde a ser poni aserka. Na '78 HTS a wordu agrega na e otro dosnan pa asina forma e Universidat. E formashon di Universidat ta meramente pa motibonan finansiero: HTS ta haya plaka di ontwikkelingshulp di Hulanda, i e otro dosnan no!!!
Inkorporando HTS bou di un dak huntu ku Rechts Hogeschool i Bedrijfskunde nan por a mata dos parha ku un solo tiro: nan ta bai disfruta di e plaka di e ayudo pa desaroyo i nan ta realisa nan soño ta anhela: un Universidat. Tambe nos ta haya asina rekonosemento den nos regio.
E studiantenan di HTS ta bisa ku ta pa nan Hulanda a traha e edifisio di UNA na Jan Noorduynweg (kual edifisio ta parse hopi na keldernan den un santana).

Ademas e tereno a wordu regala dor di Shell na e HTS i awor e studiantenan di HTS ta wordu trata manera ta yiunan haya riba kaya nan ta.
Pues ta grasias na e Fakultat Tegniko aki ku aktualmente ta eksisti e Universidat.

Diskriminashon

Tempo di entegrashon di e 3 fakultatnan den e Universidat, e posishon huridiko di e dosentenan di e Fakultat Huridiko i Bedrijfskunde a wordu reglá debidamente, mientras ku e posishon di e dosentenan di Fakultat Tegniko a keda ta zweef. No a traha ni sikiera un overgangsbepaling di HTS pa Universidat.

E dosentenan di Fakultat Tegniko ta keha di diskriminashon kompara ku e dosentenan di e otro fakultatnan i e dosentenan di e mesun fakultat ku ta bin for di Hulanda. Esaki ta refleha su mes klaramente den e salarionan: Dosentenan di otro fakultatnan ta kai bou schaal 17 mientras ku nan ta kai bou schaal 14.
Fuera di esaki e dosentenan hulandes ku ta bin aki den kuadra di ayudo tegniko tin salarionan barbaro ku ta kore entre 5 pa 8 mil heldu pa luna.
Ta bon pa aki nos kita e idea "for once and for all" ku e personanan ku ta bin Antias komo ayudo tegniko tin mag di haya salarionan mas halto ku nos mes hendenan pasobra ta Hulanda ta paga nan. Esaki no ta berdat!!! Hulanda ta duna nos un prestamo i ku e plaka aki nos ta paga e hendenan aki. Kier men ku nos tin ku pagé bek.

Organisashon di UNA

Pa nos komprende e orihen i desaroyo di e konflikto ku a surgi ku e studiantenan di fakultat Tegniko ta nesesario pa duna un splikashon di e organisashon di e Universidat.

Kolegio di kuratornan

Na kabes di e Universidat nos ta haya un kolegio di kuratornan. E kolegio aki ta konsisti di personanan ku posishon basta prominente den nos komunidat.
Nan ta sr. T. M. Sprockel (presidente enkarga ku e maneho diario), dr. A. E. C. Saleh, mr. Schiltkamp (notario), sr. Beks (biba na Hulanda), sr. E. Croes (hefe di Telefoondienst Aruba), mr. C. Dip, sr. R. Harms (inspektor di enseñansa na Aruba), sr. Richardson.
E lista aki ta masha bunita, pero realidat ta ku nunka e kolegio aki a funkshona. Sin eksahera por ser bisa ku e uniko persona ku tin tur kos di bisa den e kolegio aki ta señor Tirso Sprockel.
Riba e maneho diario di e Universidat ta Sprockel, presidente-kurator, profesor E. Spruit, rektor-magnificus, i sr. W. Curiel, atministrador ta disidi. E otro kuratornan mayoria di biaha no ta na haltura di desishonnan ku ta wordu tuma i no ta intersa pa haya sa tampoko. Pa nan e puesto den e kolegio aki aparentemente ta nifika solamente un flor mas riba nan bachi ku kual nan por gaba kuné ora nan wordu presenta den publiko o na kualkier instansia. Ku e kuratornan no ta na haltura di e maneho di e Universidat ta sali na kla ora ku den dia nan di akshon algun kurator no tabata sa si ta eksisti un toelatingsregeling, ni sa di e problema ront di nombrashon di un dosente, ni sa si tin mester di dosente pa traha.
E kuratornan ta wordu nombra dor di gobernador i mester zoru pa e maneho di e Universidat, pero ya ku nan ta tuma e nombrashon komo un kondekorashon ta difisil pa bo spera algo mas for di nan.

Kier men ku den e kolegio di kuratornan ta Sprockel ta esun ku tin tur e "touwtjes in handen". Esaki ta un hecho konosi di basta tempo kaba. Tempo ku studiantenan di Fakultat Huridiko di Aruba a aserka ministro di enseñansa pa buska un medio pa kolegionan wordu duna na Aruba tog, e ministro aki a aproba e plaka pa kumpra ful un ekipo di video pa tuma e kolegionan riba video i despues pasa nan na Aruba. Di kon e planan no a bai dor? Sprockel i ningun otro persona a wanta ehekushon di e proyekto aki. Motibo? Nos no por a haya un motibo lohiko, pues lo mester ta kapricho personal, mentalidat trosí i sentralista.
Segun sr. Sprockel e kuratornan ta e personanan indiká pa tuma asiento den e kolegio aki pasobra: nan tin un sierto edukashon akademiko; nan ta personanan ku tin sierto eksperensia den bida i ta di un puesto respetá den nos komunidat.
Segun nos loke e grupo aki ta representa no ta nada mas ku e parti elitario di nos komu-

nidat Antiano. I e mentalidat elitario ku nan a demostra den e konflikto ku e studiantenan ta demostra esaki.
Ademas segun nos sr. Sprockel a lubida e aspekto mas importante ku e kuratornan mester kumpli kune: nan mester tin bista pa e nesesidatnan di nos pais. E konstelashon mester ta representativo pa e komunidat ku nos ta biba aden. Nos mester di hendenan di tur sektor representá den e kolegio aki pa garantisa interesnan di nos komunidat den UNA, kual komunidat ta hinka 6 miyon tur aña den e Universidat aki.

Fakultatnan

Banda of bou di e kolegio di kuratornan nos ta haya e diferente fakultatnan. Kada fakultata tin su fakulteitsraad den kual tur e dosentenan di kada fakultat tin asiento. Pues awor tin 3 fakulteitsraad. Kada fakulteitsraad ta wordu presidi pa un dekano elihi entre e dosentenan di e fakultat. Tambe e dekano mester zoru pa algun kosnan atministrativo di su fakultat. Pues ku e dekanonan di e fakultatnan a tuma nan retiro no ta ningun desastre. Mas bien e retiro ta wordu konsidera komo algo positivo den e lucha di e studiantenan, komo ku ta konosi ku e personanan aki no ta mucho ligá na e interesnan di e studiantenan.
Den reunionnan di e fakulteitsraad desishonnan di atmishon i otro proposishonnan ta wordu diskuti i presenta na e kolegio di kuratornan pa aprobashon.
Ultimamente studiantenan tambe a haya e derecho di presensia e reunionnan di e fakultietsraad, pero sin derecho di voto. Solamente e representashon den e Fakultat Tegniko tin derecho di voto.
Ta bon pa sa ku e fakultat di derecho tin un posishon dominante den nos Universidat. Ta un hecho ku tur kos ta drei ront di e fakultat aki i si nos djis tira un bista den e biblioteka ta riparable ku e kantidat di bukinan pa e fakultat aki ta surpasa e otro fakultatnan ampliamente. Pero no solamente esaki, pero semper e rector magnificus a sali di e Fakultat di Derecho. Un ehemplo mas: ta ku ta eksisti un regla ku ta bisa ku den e aula grandi no mag duna kolege si tin menos ku 20 studiante. Sa sosode ku tin menos ku 10 studiante di derecho ta haya kolege eiden mientras ku pafo tin un batayon di studiante di Fakultat Tegniko ku no por haya kolege pasobra no tin luga.

Atministrashon

E atministrashon aki ta bou gia di sr. W. Curiel. Ku e atministrashon aki hopi studiante tin problema; prinsipalmente studiantenan di Aruba. Kada bes reglanan nobo ta wordu inventa pa kualnan nunka no por duna un motibo konkreto; reglanan estupido manera mester stort plaka na ABN i bin ku e stortingsbewijs pa atministratie pa bo por haya un of otro stencil. I di ABN pa UNA no ta dos stap i ta kosta un studiante di Aruba ku no tin transportashon sigur Fl. 30,— ku taxi.
Si for di e kolegio di kuratornan i e dekanonan ta sali un aire di autokrasia esaki ta konkretisa su mes den e maneho di e atministrador. E frikshon no ta entre e trahadonan di e atministrashon kendenan hopi biaha ta masha 'behulpzaam', pero mas bien e ta konsentra ront di e figura indesiso di Curiel. Hopi biaha e mester puntra Spruit si tal i tal mag o no i e ta aplika tal i tal regla ku nan a pone sinku e tampoko sa e motibo. Echo ta ku e atministrashon no ta funkshona djaki te aya na UNA: hopi hende pa poko trabou.

E konflikto mes i posishon di VLC den esaki

Nos a papia ku e studiantenan di Fakultat Tegniko pa haya sa ta kiko ta nan problemanan i nan a duna nos di konose ku nan tin 3 problema prinsipal i algun otro eksihensia menos urgente pero no menos importante.

1. E problema di toelating

Parse ku diripente, sin kana e kamindanan korekto e Technische Fakulteitsraad a disidi di hisa e normanan di atmishon di e studiantenan di Havo; e studiantenan aki mester tin un 7 pa e exakt-vakken, lokual den pasado no tabata asina. Antes tabata asina ku tabata permiti studiantenan ku a kaba Havo pa drenta UNA. E studiantenan a bai den akshon pa protesta kontra e kambio abrupto aki, ku a wordu duna un luna promé ku e aña universitario mester a kuminsa.

2. E problema di afstudeeropdracht

Studiantenan ta eksihi ku e tarea ku nan ta haya komo afstudeeropdracht mester ta riba papel i korektamente formula. Den pasado a sosode ku 5 studiante a traha un proyekto ariba enkargo di e dosente pero na eksamen e "gekommiteerde' a deskualifika e nivel di e proyekto i ku e studiantenan mester a hasi henter e proyekto di nobo pa motibo di fout di e dosente.

3. Falta di dosente

E falta di dosentenan ta asina grandi ku e studiante na ta keda hopi biaha sin haya les o despues mester bin bek pa "haal in", loke naturalmente ta stroba e ritmo di estudio di e studiante. E nivel tambe ta sufri hopi dor ku ta traha ku "lapdocenten" i ku sierto di nan no ta kualifika pa duna e lesnan.

Fuera di e 3 problemanan aki e studiantenan aki ta eksihi pa yega na un forma di kolegio of instansia kaminda nan por apela ora nan no ta di akuerdo ku un desishon di Fakulteitsraad.
Nan kier mira e posishon huridiko di nan dosentenan reglá pa asina garantisa un esfera di estudio sano i trankil; nan kier partisipashon den maneho di nan fakultat pa sali na interes di e studiantenan ora ta nesesario; nan kier integrashon di Hoger Beroeps Onderwijs den UNA; nan kier mira kambio den e konstelashon di e kolegio di kuratornan: e pueblo mester wordu refleha den e konstelashon aki; i nan kier garantia ku ningun represaya lo wordu tuma kontra studiantenan ku a welga. I ya ku ningun hende no tabata interesa den nan problema, ningun hende no a saka ún dede pa yuda nan, nan no a haya apoyo di un hende nan a akudi serka Sindikato di Maestronan di Korsou, VLC ku tambe tabata bringando pa interesnan di su miembro trahando na Universidat.
Lesando e karta ku e ministro di enseñansa a manda pa e studiantenan den welga nos por bisa ku nan a sali viktorioso for di e lucha aki.

NEDERLANDSE ANTILLEN
MINISTER VAN ONDERWIJS

Willemstad, 25 sept. 1980

Oproep aan de actievoerende studenten en docenten van de Technische Faculteit van de U.N.A.

In de afgelopen dagen heeft u gemeend uw onvrede aangaande een aantal zaken binnen uw faculteit onder meer via actievoering aan het brede publiek buiten de universiteit kenbaar te maken.
Inmiddels zijn deze zaken onderwerp van bespreking geweest tussen mij en de betrokken partijen, hetgeen in een aantal beslissingen en afspraken is geresulteerd.
Hoewel de meeste reeds bekend zijn gemaakt wil ik ze hier ten overvloede nog eens vermelden:

1. *Over de toelatingskwestie is besloten dat met betrekking tot dit studiejaar de oude regeling zal worden gehanteerd.*
2. *De kwestie afstudeeropdracht: na overleg met de betrokken studenten hebben de docent en de gecommitteerde de juiste formulering van de opdracht schriftelijk vastgelegd en ondertekend.*
3. *Aangaande het tekort aan docenten in het vierde jaar ben ik door het College van Curatoren ingelicht dat dusdanige maatregelen zijn en worden getroffen dat het gevaar is afgewend dat vierdejaars studenten niet kunnen afstuderen. Ik hoop dat ook voor de nog resterende vakante uren een oplossing gevonden wordt, evenals voor de openstaande uren in de lagere leerjaren.*
4. *De totale rechtspositie- en salarisregeling van het personeel van de UNA zal met zekere prioriteit opgenomen worden in het project sanering overheidsdiensten.*
5. *Rechtspositie-aangelegenheden van leden van de VLC kunne door de VLC met het College van Curatoren besproken worden.*

Over de noodzaak tot uitwerking en aanvulling van de bestaande landsverordening Universiteit Nederlandse Antillen heb ik eveneens mijn standpunt reeds eerder bekend gemaakt:

a. *Er zal op korte termijn, in samenwerking met alle betrokkenen, gewerkt moeten worden aan de realisering van een beroepsmogelijkheid bij examens voor studenten.*
b. *Het is wenselijk dat de reeds geaccepteerde studentenparticipatie nader wordt geformaliseerd.*
c. *De rechtspositie van het personeel van de Technische faculteit dient zo spoedig mogelijk geregeld te worden.*

Aangezien over al deze punten thans duidelijkheid bestaat en bovendien de President-Curator mij de verzekering heeft gegeven dat er geen sprake zal zijn van represailles, zou ik u bij deze willen oproepen uw akties te beëindigen en verder normaal aan de aktiviteiten binnen de faculteit deel te nemen.

J. P. Veeris

Posishon di e otro studiantenan

Un punto remarkable tabata e posishon di e studiantenan di Bedrijfskunde i Fakultat Huridiko. Mientras ku e studiantenan di e Fakultat Tegniko tabata den akshon studiantenan di e otro dos fakultatnan tabata asisti na e kolegenan manera nan no sa di nada, nan no a mustra interes, nan no a mustra solidaridat; nan aktitut no ta kuadra ku studiantenan di un Universidat.

Kisas e falta di "saamhorigheid" aki ta debí na komposishon di e grupo di e studiantenan prinsipalmente di e Fakultat Huridiko. E fakultat aki ta konsisti pa 95% di "werkstudenten", personanan ku ta traha i studia. Esakinan no ta sinti nan mes ayega nan muchanan ku ta bin di Havo den e Fakultat Tegniko. Ademas tin studiante na e Fakultat Huridiko, ku pa motibo ku nan no tin nada di hasi na kas, nan no por haya un werkvergunning, ta bai studia na Universidat pa aki un par di aña ku e kontrakt di nan esposo termina nan por regresa Hulanda komo graduado na e universidat di Antias. Di nan bo no por spera nada pa mehora nos situashon.

Kolmo den e situashon aki tabata ku e studiantenan di e dos fakultatnan a pidi e studiantenan den akshon pa laga VLC kai (awor ku nan a logra basta kaba) i konhuntamente nan lo a sigi i ku sigur nan lo logra mas ku loke VLC a logra pa nan.

Autonomia

Esaki tabata e barikada ku e kuratornan, dekanonan i rektor a kore skonde tras di dje ora ku ministro di enseñansa a disidi di interveni den e problemanan di UNA. Segun nan autonomia di e universidat no ta permiti Gobierno ni otro instansia di afo bisa nada di e maneho di e universidat.

E autonomia aki tin dos banda.
Pa lei UNA ta un "rechtspersoon" i su autonomia ta duna e dirigentenan e derecho di stipula e maneho sin tin mester teme intervenshon di otro instansia pafo di universidat. Den eksterior nos por nota ku ora tin problema na universidatnan polis of militarnan ta keda pafo di kura, nan no mag subi tereno di e universidat.

E autonomia ta masha importante pasobra e por garantisa un enseñansa liber, interkambio i ekspreshon liber di opinion riba situashonnan den nos komunidat sin ku mester teme kambionan den universidat ku kada kambio den Gobierno.

E otro banda ta ku e dirigentenan di e universidat por krea un universidat ku no ta kumpli ku nesesidatnan di pueblo, ni ta korela ku mentalidat di e pueblo sin ku Gobierno por hasi nada, pasobra e universidat ta autónomo.

Ya ku universidat di Antias ta asina yon, nos ta kere ku gobierno mester tin algo di bisa ainda den maneho di esaki, after-all ta Gobierno (pueblo) ta paga e gastonan. Tambe lo ta huisioso pa pone direkshon di e universidat den man di un persona altamente kapasita i no den man di un persona ku na Hulanda mes nan a kore kune pasobra el a haye den problema (e rector magnificus).

I despues ku e universidat a drei pa basta aña i ta kumpli ku e eksihensianan di e komunidat, e influensia di gobierno mester baha, pero ku tur aspektonan di e autonomia keda regla den lei.

Problema di studiantenan di Aruba

Fuera di e problema di e studiantenan e aña aki na e Fakultat Tegniko na Korsou e studiantenan na e Fakultat Huridiko na Aruba pa añanan kaba ta lucha kontra kapricho personal di dirigentenan di UNA, antes Rechts Hogeschool.
Tempo ku RHS a kuminsa drei e posibilidat a ser krea pa na Aruba tambe interesadonan por a sigi kolegenan te ku kandidaats, esta e 2 promé añanan. Mayoria di e dosentenan ta bin di Korsou i sr. N. Henriquez a wordu nombra komo kordinador pa Aruba.
Despues di kandidaatsexamen si bo kier sigi pa doktoraal bo mester sigi e kolegenan na Korsou. Gobierno ta pone 2 ticket disponibel pa bo bula, pero lastimamente ta di dialuna te ku diasabra tin kolege. Kier men ku semper lo bo no por asisti na sierto kolegenan.
Un punto importante tambe ta si bo ta haya liber pa asisti na e kolegenan na Korsou. Ku eksepshon di un o dos, tur studiante na Aruba ta traha.
Tambe bo mester tene kuenta ku vuelonan di ALM. Generalmente kolegenan ta kuminsa 2'or i 4'or. Kasi nunka e skema di ALM tabata asina ku e por a kai e studiantenan faborable. I si bo a haya un "bad-trip" bo por yega kas te lat den anochi; tur esaki djis pa motibo ku bo kier a sigi 2 kolege di 90 minut na Universidat di Antias na Korsou.
Logikamente ku e tripnan aki ku na kuminsamento lo a parse 'enjoyable' ta kuminsa kansabo. Despues di protesta di e studiantenan di Aruba e ministro di enseñansa a pone plaka disponibel pa kumpra e ekipo di video pero ku no a wordu realisa grasias na Sr. P. T. M. Sprockel.
Aña pasa na apertura ofisial di e promé aña universitario studiantenan di Aruba a bolbe manda telegramnan di protesta na tur esnan konserni pa e trato diskriminatorio ku nan ta risibi. Entre e dosentenan di e Fakultat Huridiko a lanta un komishon pa studia e problema i trese rekomendashon.
E problema no ta nada komplika ku mester un komishon pa hasi ningun estudio. Solamente kolegio di kuratornan of Sprockel a prohibi e dosentenan di bin duna kolege na Aruba. Tabata estriktamente prohibi pa un dosente duna kolege na studiantenan den doktoraalsfase na Aruba.
Solushon di e problema lo tabata di trese e lista di dosentenan ku ta willing pa bin duna kolege na Aruba den un reunion di kuratornan i vota riba e sen ku mester paga nan. Nada mas.

Resultado di e komishon

No a dura mucho ku e komishon di e 3 dosentenan a rekomenda e Fakulteitsraad pa eksperimenta ku kaset. E dosente ta graba e kasèt mientras e ta duna kolege na Korsou i despues ta manda e kasèt pa studiantenan di Aruba. Pero di e dosentenan di Korsou ta 2 so tabata willing pa kopera ku e eksperimento aki. Bou hopi protesta studiantenan a aksepta tog pa skucha e kasetnan. A kumpra un kasètpleyer i kasetnan a kuminsa drenta. Bo no por a imahinabo kon desepshona i desgusta e studiantenan tabata ora a drei e promé kasètnan. Bo tabata tende e sonido ku wilnan di un trein ta hasi riba un rail i den back-ground e stem swak di e dosente; bo ta tende henter e kolege ta wordu interferi dor un otro aparato elektroniko, pero di e stem, nada. Otro biaha bo ta haya e kaset mitar bashi pasobra e dosente a lubida di plug e kasèt-pleyer of a kaset ta kaba promé ku e kolege kaba, pasobra nan a pone un kasèt di 30 minut enbes di un di 60 minut kada banda. I si bo tin suerte di haya un bon kasèt entre sonido di auto, brommer, kabrito, kacho, studiantenan i avion nan por a sigi e kolege. Ku eksepshon di algun kolege e eksperimento tabata un frakaso i e studiantenan a sigi bai Korsou, ademas ta kon nan ta hasi ku preguntanan ku nan tabatin?
Tin biaha bo tabata haya 8/9 homber grandi sinta ront di un kasèt-pleyer, grandura di un kaha di sapato, ta skucha. Kon por ta posibel ku un kos asina por pasa na un UNIVERSIDAT??!!
Apesar di e frakaso e aña aki atrobe a sigi ku e eksperimento. Te asta e studiantenan a haya e siguransa ku awor tur dosente lo bai graba nan kolege, mientras ku algun dosente a laga sa ku nan lo no kopera ku e eksperimento aki.
Un adelanto den e eksperimento frakasá te ku awor ta ku a kumpra un kasèt-pleyer mas grandi ku dos speaker. Kuanto biaha e studiantenan no a sugeri pa hasi e kosnan aki mas profeshonal i kumpra 'koptelefoon' of hasi uzo di e talenpraktícum di Colegio Arubano? Pa kolmo poko di e kasètnan graba di e aña aki atrobe ta mes malo ku aña pasa. Kon ta posibel ku na un Universidat kosnan asina por sigi pasa. Aki bo ta mira ki atenshon nan tin pa studiantenan di Aruba. Hopi biaha bo no por kulpa e dosente pasobra e no ta e tegniko ku mester zoru pa e aparatonan ta na ordu ku e dosente por graba sin problema. Ta direkshon i atministrashon di e universidat mester zoru pa e aparatonan!

Otro esfuerso

E aña aki ku tin un kantidat rekort di mas di 15 studiante den doktoraalsfase I. Nan a purba atrobe pa haya e dosentenan bin duna kolege na Aruba. E dosentenan pa e hoofdvakken ta dispuesto pa bin duna kolege basta nan wordu paga, "greenlight" ku mester wordu duna dor di kolegio di kuratornan no ta yega! Riba inisiativa di algun studiante un gran kantidat di karta a sali pa tur kuratornan, dosentenan, dekanonan, ministro i deputado di enseñansa i miembronan di Staten pa Aruba. Den e karta ta wordu hasi un apelashon na tur pa hasi nan esfuerso pa studiantenan di Aruba tambe por haya kolege direktamente di e dosentenan.

Nos no ta komprende di kon studiantenan di Aruba no a akopla nan akshon na e akshon di e studiantenan na Korsou. Nos ta haya henter e aktitut di e studiantenan di Aruba den e problemanan di e studiantenan di Korsou masha indeferente. Ademas nos no mester lubida ku di e 200 studiantenan na e Fakultat Tegniko na Korsou mas di 80 ta muchanan di Aruba! No ta problema di muchanan di Korsou pero di Aruba tambe.
Kiko tabata resultado di e 'papierenaktie?' Naturalmente nada. Ku un suplá bo no ta boltu e monstruonan ku mester duna nan aprobashon. Parse ku e studiantenan a "berust" den nan "lot', pasobra nos no a tende nada mas, ningun hende a hasi kaso di nan.

Posishon di dosentenan i kuratornan di Aruba

E dosentenan di Aruba (antes 2 e aña aki 3) ta bon na altura di tur e problemanan di e studiantenan. Hopi biaha tabatin kontakto personal i tur biaha e studiantenan ta tende: "nos lo hasi nos maksimo esfuerso". Di e maksimo esfuersonan aki no a sali ningun resultado. Dikon? Fakulteitsraad a rechasa tur e deseonan di e studiantenan? Si faculteitsraad a bai di akuerdo ta college di curatoren tin tur kos wanta?
Di e kuratoren tin dos di Aruba, esta sr. Richard Harms i sr. Edwin Croes. Tur biaha a aserka e personanan aki pa trese e problema den reunion ku e otro kuratornan i pa eksihi un solushon pa e problema. Semper nan tabata bisa "ya, ya", nan tin komprenshon pa e problema "pero nunka nan a hasi nada ku resultado positivo. Nos a haya e impreshon ku sr. Sprockel ta basha nan ku argumentonan di un mentalidat trosi. I dor ku e kuratornan di Aruba no ta **eksihi** un miho trato pa e studiantenan di Aruba ta parse ku nan tin un "halfslachtige houding".
I "halfslachtigheid" no ta yuda nos bai dilanti pió kontra personanan ku ta ansioso pa haya tur poder den nan man.

Aktitut di gobierno insular

Nunka, pero nunka nos no a ripara algo positivo di e gobierno di Aruba, den e asuntonan di e Fakultat Huridiko di Aruba. Den tur e problemanan ku e studiantenan di Aruba tabatin den pasado i awor gobierno di Aruba no a hasi ni hi, pero a neglisha e kehonan kompletamente. Gobierno ta hasi manera ku e fakultat aki no ta eksisti mes. Hopi biaha nos ta tende gobernantenan ta grita ku nan ta hasi tur posibel pa krea kader, pero e hechonan i e trato ku e studiantenan ta haya ta demostra lo kontrario.
Na Korsou t'asina ku e studiantenan ku bai doktoraalfase II ta haya outomatikamente liber di trabou (gobierno) pa dedika tur nan tempo pa kaba ku nan estudio. Gobierno ei ta kopera ku e studiantenan pa e por tin mas kader. Pero e gobierno di Aruba no ta di e mes un opinion.
Tur, pero tur studiante ku te ku awor a pidi studieopdracht pa e ultimo aña di nan estudio a haya un kontesta negativo di gobierno. Argumento di gobierno pa rechasa e petishon ta: "De dienst laat het niet toe" of "wij zien geen reden u dit toe te kennen".
Gobierno no ta rekonose e esfuerso ku e studiantenan aki ta hasi pa sigi nan estudio i asta nos por bisa ku gobierno ta menospresia e studiantenan aki.

Resumiendo nos por bisa ku e studiantenan di Aruba ta hasiendo superesfuerso pa traha i studia i ku ningun, pero ningun hende ta kopera ku nan pa drecha e situashon diskriminatorio ku ta eksisti.

DE BIBLIOTHEEKCOMMISSIE BESTAAT VIJF JAAR!

In het volgende nummer een artikel over het wel en wee van deze commissie.

"Inside Information"

Na tur persona of grupo di persona ku ta na altura di un of otro fraude, inhustisia, malmaneho, malgastamento di plaka di pueblo etc., i por duna prueba di esaki, i ta desgustá, desepshoná of rabiá, i ta sinti den su (nan) pecho, den su (nan) konsenshi ku e (nan) mester pone su (nan) pueblo na altura di e echonan aki, nos kier a invita e (nan) pa tuma kontakto ku nos.
Esaki ta konta pa tur nos lektornan, pues no miembronan di Simar so. Nos ta garantisá un i tur ku si nan informashon ta basá riba berdat, nos lo publiké. I nan lo por ta sigur ku e identidat di esnan ku a duna nos e informashon lo no sali **NUNKA** na kla.
Pruebanan den pasado nos tin hopi; pa menshoná algun resiente:

— Informantenan for di pakus di Wongco riba abusonan ku ta pasa eiden (Jan. 1979 no. 1 i 2).
Identidat di esnan ku a informá nos Wong mes nunka no a haya sá.

— Publikashon di e raport sekreto do Dr. Karpeck enkuanto e sushamento di nos lomá. Ningun hende sá di unda nos a saké (okt. 1979 no. 8).
— Raport konfidenshal tokante situashon di bursalnan na Hulanda. Nos a lubidá di ken nos a hayé . . . (sept. 1980 no. 7).

I asina nos tin pensá di sigi informá nos pueblo mas mihó posibel tokante kosnan ku ta sosodé i ku mayoría di biaha ta keda skondí.
Si abo ta na altura di algo asina i bo kier hasi algo positivo pa bo pueblo, hasi loke bo konsenshi ta mandabo, informá bo pueblo! Trese bo informashon pa nos of mandé pa nos via post na Sabana Blanco 36. Nos ta garantisabo kompleto sekresía!

REDAKSHON

GRAWATA

Komo kontribushon na nos kultura Jossy Mansur ta bai organisa un kontest di horopo, ilustrá ku e storianan di mil i un anochi.

*

Den un reunion di Konseho Insular
— PPA a bandona sala.
— AVP i RUBA a vota pro un moshon.
— MEP ta vota kontra emoshon.

*

I despues tur a bisa ku nan ta traha na interes di pueblo.

*

Segun un "historiado arubano" e historia di Aruba ta kumins̀a ku e Indjannan i ta sigi te na 1634. Despues e ta kuminsa ku yegada di un grupo di Arabir ku a hui pasa Venesuela bin Aruba.

*

Un anochi Betico a para spierta pueblo ku pa motibo di aktuashon di partidonan di oposishon tin nubia skur ta kolga ariba Aruba. En berdat pa su anochi despues — strena ku lampro i awa a basha. Hopi hende ta pidi pa oposishon sigi aktua asina.

*

Nos a ripara ku awor ku ningun hende no por resisti argumentonan di nos artikulonan nan ta kuminsa spuit riba nos grawata.

*

Dr. Viejo a rabia pasobra nan no kier a lagé kobra f. 70,— manera e ta deseá sino unikamente f. 35,—. Ta kon gobierno ta inhusto asina?

*

Nos tin duele di nos gobernador. Figurabo, awor gobierno hulandes kier hasi e barbaridat di baha su salario for di 210.000 florin hulandes pa aña pa 190.000 florin hulandes. Mirando tur e aumentonan di ultimo tempo ta kon e pobro por sobreviví ku e plaka ei?

*

Den Fort Amsterdam tin rumosnan ta sirkulá ku gobernador tin idea di kunsa ku un welga komo protesta pa e rebaho di su salario. Su uniko problema ta ku niun hende lo ripará esaki: e no sa hasi nada nunka!

*

Riba e apertura di e kongreso di lenguistanan e ministro di edukashon a duna un speech pasable. E deputado di enseñansa si a bin murder the king's inglés.

*

Un sierto Jules tambe kier a manda un "paper" aden riba e kongreso di lenguistanan. No ta pasobra bo ta bati lenga akiaya bo ta lenguista . . .

*

Awor ku tin malesa di porko ta "regeer" direktor di sierto matutino no tin mag di sali for di kapa evitá plamamento di e malesa.

*

Den sirkulonan universitario tin hopi alegria ku Jacky a renunsiá, tin e speransa ku awor kos lo por drecha. Jacky mes, nos a tende, tin idea di start un karera artístiko na su planta di televishon na St. Maarten.

Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAUMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

☐	*Antiyas:*	*NAf. 19,— pa 10 numero*
☐	*Hulanda:*	*NAf. 19,— pa 10 numero (ku bapor), ku avion NAf. 32,—*
☐	*Otro paisnan:*	*NAf. 20,— pa 10 numero*

(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: . . . .

ADRES: . . . .

Por fabor, sea asina bon di NO manda paga vía postwissel.

Adhuntu mi ta ☐ *manda un check*
☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankario*

Firma . . . .